
NASJONALMUSEET

ÅRSMELDING 2010

INNHOOLD

1	DIREKTØRENS FORORD	4
2	UTSTILLINGER	6
3	FORMIDLING	26
4	BIBLIOTEK OG ARKIV	32
5	SAMLINGENE	34
6	FORSKNING OG UTVIKLING	45
7	KOMMUNIKASJON	48
8	FORRETNINGSDRIFT	50
9	ORGANISASJON	52
10	SIKKERHET	53
11	MUNCH 2013	54
12	VESTBANEN	56
13	NASJONALMUSEETS STØTTESPILLERE	58
14	STYRETS ÅRSBERETNING	59
15	ÅRSREGNSKAP	64
16	ENGLISH SUMMARY	75

Nasjonalmuseet kan se tilbake på 2010 som et fremgangsrikt år på de fleste områder. Museet er på vei til å bli en velfungerende organisasjon, godt egnet til å utføre sine oppgaver og forpliktelser. Virksomheten er preget både av det lange blikket fremover og de daglige gjøremålene.

Museet vedtok høsten 2009 en ny organisasjonsstruktur, der det ble lagt større vekt på museets kunstfaglige oppgaver, og der museets landsdekkende program ble tydeliggjort som egen avdeling. I året som gikk tiltrådte nyansatte avdelingsdirektører, og den nye organisasjonen trådte i kraft. Et omfattende ledelses- og organisasjonsutviklingsprogram ble igangsatt i 2010 som ett av flere virkemidler for å utvikle museet videre.

Den nye ledergruppen tok initiativ til arbeid med ny overordnet strategi for perioden 2011–2016, som ble vedtatt i styret like ved utgangen av 2010. Planen hviler på tre hovedelementer: kunsten, publikum og bygget. Den legger også stor vekt på realiseringen av museets samfunnsoppdrag, og på museets betydning for hele landets kunstliv.

Beslutningen om at prosjektet *forum artis*, ved arkitektfirmaet Kleihues + Schuwerk, skal bli nytt nasjonalmuseum på Vestbanen var utvilsomt den største enkeltbegivenheten for Nasjonalmuseet i 2010. Avgjørelsen bekrefter konklusjonen til arkitektonkurransens jury, ledet av museets styreleder Svein Aaser, og der styremedlem Kerstin Barup og undertegnende også deltok. Dermed er et konkret startskudd gått for den viktigste saken for museet, og sikkert også for norsk kunstliv, på svært lang tid.

Besøket ved museets utstillinger er fortsatt på vei opp, etter den gode utviklingen i 2009. Et meget omfattende og variert formidlings- og arrangementsprogram bidro til den økte publikumsoppslutningen. Et annet nytt aspekt ved publikumsarbeidet i året som gikk var museets nye nettsider – et stort skritt fremover i museets kommunikasjonsarbeid. Som første kunstmuseum ble også grunnlaget lagt for presentasjon av et utvalg av museets samlinger på DigitaltMuseum som lanseres på nyåret 2011. Både intern og ekstern kommunikasjon er viktige elementer i den nye strategiplanen.

Museet kjøpte kunst for nesten 10 millioner kroner i 2010 innenfor de ulike gjenstandsområdene. Dette var en betydelig økning fra året før. Hovedvekten lå på det norske materialet, men omfattet også enkelte utenlandske nøkkelverk. Museets arbeid med gjennomgang og forvaltning av de eksisterende samlingene gjorde også betydelige fremskritt i 2010.

Nasjonalmuseet hadde i året som gikk et godt samarbeid med en rekke institusjoner, personer og øvrige aktører innen ulike felt. Jeg vil særlig trekke frem det gode engasjement og støtten fra Kulturdepartementet (KUD), og det gode samarbeidet med Statsbygg.

Nasjonalmuseets positive utvikling er ikke minst et resultat av et samarbeid mellom alle gode krefter i museet. Jeg takker alle museets dyktige ansatte for innsatsen.

Audun Eckhoff

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design tar vare på den norske kulturarven og inviterer til utfordrende møter med kunst, arkitektur

og design. Museets utstillinger blir vist i museumsbygningene i Oslo – Nasjonalgalleriet, Museet for samtidskunst, Nasjonalmuseet – Arkitektur og Kunst-

industrimuseet – i resten av Norge gjennom et landsdekkende program, og i utlandet.

UTSTILLINGSPROGRAM I OSLO 2010

Nasjonalgalleriet

Norge, Norge mitt Fædreneland.
Bendik Riis – malerier og arbeider på papir
5. mars–23. mai

Kunst på høyden. Sejersted Bødtkers samling
11. juni–29. august

Sakrale skatter fra Kreml-museene i Moskva
24. september 2010–16. januar 2011

Kunst 3. Verk fra samlingen 1814–1950
Basisutstilling

Kunstindustrimuseet

Marimekko – mote og design
14. februar–9. mai

Vær så god, sitt. Levende norsk møbeldesign
28. mai–29. august

Kunsthåndverk 2010
19. september–5. desember

Basisutstillinger

Stil 1100–1905

Design og kunsthåndverk 1905–2005

Draktgalleriene

Per Spook – haute couture

Studiesamlinger for glass og keramikk

Museet for samtidskunst

Stir Heart – Urolig hjerte
23. januar–23. mai

Ludvig Eikaas – retrospektiv
31. januar–30. mai

Goddesses
2. juli–21. november

Marte Aas. Film og fotografier
18. juni–19. september

Take Me To Your Leader! The Great Escape Into Space
16. oktober 2010–30. januar 2011

Nasjonalmuseet – Arkitektur

Arne Henriksen. På sporet av en arkitektur
16. januar–7. mars

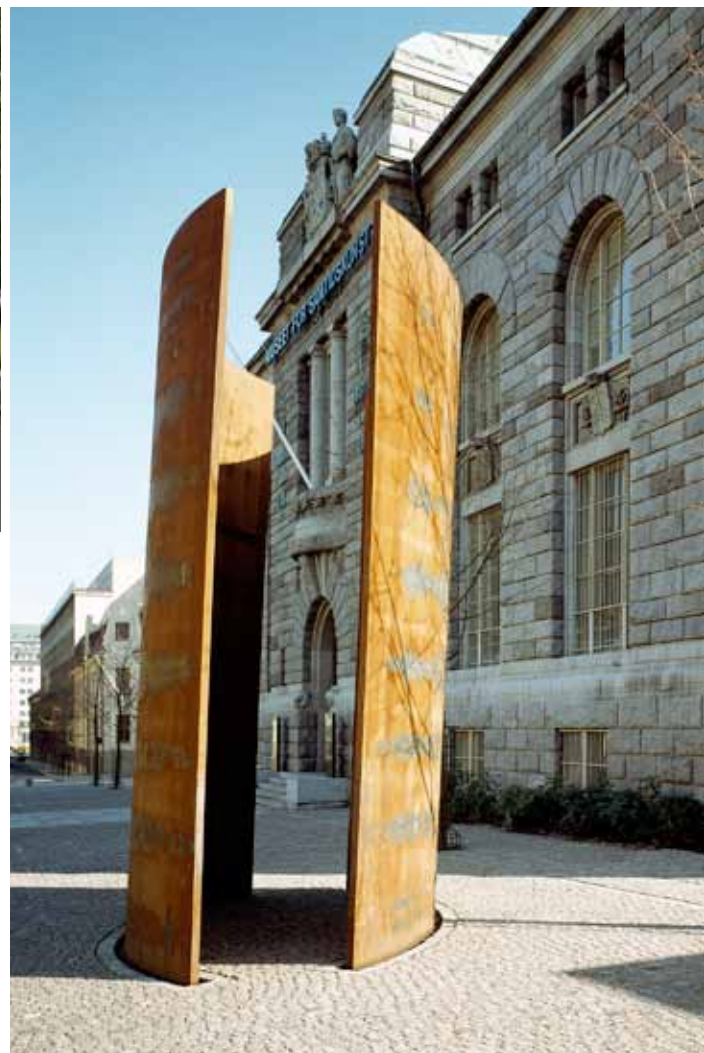
Høydepunkter i europeisk samtidsarkitektur.
Mies van der Rohe Award 2009
12. februar–11. april

YES IS MORE. BIG – Bjarke Ingels Group
12. mars–25. april

Slottet og Linstow.
Den nye hovedstadens grunnstein
7. mai–10. oktober

Brytninger. Norsk arkitektur 1945–1965
14. november 2010–3. april 2011

Eldre og moderne kunst

I Nasjonalgalleriet ble to viktige utstillinger med norsk kunst produsert i 2010. Utstillingen «Norge, Norge mitt Fædreland. Bendik Riis – malerier og arbeider på papir» var en omfattende presentasjon av Bendik Riis' arbeider, og ga et sammensatt bilde av kunstneren. Den rommet mange av hans viktigste malerier og tegninger, men viste også for første gang et stort utvalg skisseblokker, dikt og andre tekster. Kunstnerens produksjon fra tiden som tvangsinnlagt på Gaustad sykehus etter krigen, ble også løftet frem. Utstillingen var basert på utstillingskurator Jon-Ove Steihaugs mangeårige forskningsarbeid og doktoravhandling fra 2008.

Utstillingen «Kunst på høyden. Sejersted Bødtkers samling» viste 79 av de viktigste verkene i ekteparet Sejersted Bødtkers samling samt tegninger til deres galleribygget, utført av arkitekt Nicolai Beer. Johannes og Ingeborg Sejersted Bødtker begynte å samle norsk samtidskunst i 1920-årene. De fikk raskt en av de største privatsamlingene i Norden. Galleribygget ble oppført i tilknytning til ekteparets bolig i 1930-årene, og ble omtalt som «Nasjonalgalleriet på Holmenkollen». Her var alle de viktigste samtidskunstnerne representert, til dels del av verk som har blitt stående som hovedverk i norsk kunsthistorie. Sejersted Bødtker virket også som mesen og ga en rekke verk i gave til Nasjonalgalleriet.

Fra september ble de temporære utstillingsrommene på Nasjonalgalleriet benyttet til den store utstillingen «Sakrale skatter fra Kreml-museene i Moskva».

Basisutstillingen «Kunst 3» i Nasjonalgalleriets 2. etasje viser samlingens høydepunkter og nasjonale ikoner.

Høydepunkter fra 2010

Det gode samarbeidet i prosjektgruppen, det flotte resultatet og det fornøyde publikummet som besøkte utstillingen «Sakrale skatter fra Kreml-museene i Moskva» i Nasjonalgalleriet. Personlig var opplevelsen nesten magisk da hundre korister i et fullsatt auditorium avsluttet lysbildekonserten «Åpninger mot det hellige» med siste sats av Rachmaninovs «Vesper» i mørket med et lysbilde av et russisk ikon på lerretet.

Seniorkurator formidling Frithjof Bringager

(1) Nathalie Djurberg, *Putting Down the Prey*, 2008. Fra utstillingen «Stir Heart – Urolig hjerte» (2) *Cinéma* (2010). Fra utstillingen «Marte Aas. Film og fotografier» (3) Børre Sæthre: *UNTITLED (Blast Fragments)*, 2001–10. Fra utstillingen «Take Me To Your Leader! The Great Escape Into Space» (4) Fra utstillingen «Ludvig Eikaas – retrospektiv»

1	
2	3
4	

Samtidskunst

«Stir Heart – Urolig hjerte» åpnet i januar og var første del av to satsinger i 2010 med verk av kvinnelige kunstnere basert på Nasjonalmuseets samling. Utstillingen presenterte kunstverk av åtte markante nasjonale og internasjonale samtidskunstnere: Pipilotti Rist, Nathalie Djurberg, Unn Fahlstrøm, Gerd Tinglum, Vanessa Baird, Vibeke Tandberg, Lotte Konow Lund og Josefine Lyche. Tittelen var inspirert av Pipilotti Rists videoinstallasjon *Stir Heart, Rinse Heart* fra 2004, et sentralt verk i utstillingen der betrakteren på suggererende vis ble trukket inn i kroppens fascinerende indre rom. Kunsthallen Brandts i Odense viste utstillingen høsthalvåret 2010.

Ludvig Eikaas (1920–2010) har en solid posisjon i nyere norsk kunsthistorie. Med over 200 verk er utstillingen «Ludvig Eikaas – retrospektiv» den hittil mest omfattende mønstringen av Eikaas' kunst. Utstillingen viste et variert utvalg arbeider – fra hans første små tresnitt laget tidlig på 1940-tallet, til mer eksperimentelle skulpturer og materialbilder fra 1960-tallet. Utstillingen ble laget av Bergen Kunstmuseum og ble stilt ut der høsten 2009. En viktig samarbeidspartner i prosjektet var Eikaasgalleriet i Jølster som sjenerøst stilte sin rikholdige Eikaas-samling til disposisjon.

«Goddesses» var den andre utstillingen der Nasjonalmuseet presenterte kvinnelige kunstnere fra egen samling. Totalt ble over 190 verk av 116 kunstnere valgt ut, med et spenn over de siste 50 årene. Tittelen «Goddesses», hentet fra Lara Schnitgers skulptur *Fuck You / Fuck Me Goddess*, er en klisjé som utstillingen kaster nytt lys over. Utstillingen ønsket å ta et oppgjør med en tradisjonell forestilling om hva kvinners kunst skal være. Temaene som ble behandlet fokuserte ikke bare på klassiske, feministiske problemstillinger som kropp, institusjonskritikk, håndverk og materiale, men også på språk, konsept og abstraksjon.

Separatutstillingen «Marte Aas. Film og fotografier» åpnet i juni. Filmene *Crop Circles*, en poetisk dokumentasjon av kornsirkler i Sørvest-England, og *Cinéma*, som er blitt til i samarbeid med den indiske danseren og koreografen Rukmini Chatterjee, var nye verk produsert til utstillingen. Siden slutten av 1990-tallet har Aas markert seg med fotografier av urbane landskaper. Fotografiene har et særegent uttrykk i vekslingen mellom det iscenesatte og det dokumentariske.

Den internasjonale gruppeutstillingen «Take Me To Your Leader! The Great Escape Into Space» synliggjorde hvordan kunstfeltet og science fiction-sjangeren har inspirert og påvirket hverandre. Som sjanger utfordrer science fiction ofte status quo, og fungerer som et sensitivt barometer på det rådende kulturelle og politiske klimaet. Utstillingen tok opp temaer som utopiske reiser, trusselen fra atombombekappløpet, den kalde krigen, miljøutfordringer, afrofuturisme og relasjonen mellom film og science fiction. Publikum fikk se malerier, trykk, kino, film, dvd, installasjoner, skulpturer og multimediaverk, laget av kunstnere fra USA, Canada, Mexico, Tyskland, Nederland, Sveits, Sverige, Finland og Norge.

(1) Fra utstillingen «Høydepunkter i europeisk samtidsarkitektur. Mies van der Rohe Award 2009» (2,3) Fra utstillingen «Brytninger. Norsk arkitektur 1945-65» (4) Fra utstillingen «Slottet og Linstow. Den nye hovedstadens grunnstein» (5) Fra utstillingen «YES IS MORE. BIG – Bjarke Ingels Group»

1	
2	3
4	5

Arkitektur

Utstillingsprogrammet i Nasjonal-museet – Arkitektur i 2010 bar preg av en satsing på norsk historisk arkitektur samt viktige innslag av europeisk og norsk samtidsarkitektur.

Tidlig på året ble den norske samtidsarkitekten Arne Henriksen presentert i Hvelvet med arbeidstegninger til fire av hans jernbanestasjoner i utstillingen «Arne Henriksen. På sporet av en arkitektur». Utstillingen «Høydepunkter i europeisk samtidsarkitektur. Mies van der Rohe Award 2009» viste 48 europeiske arkitekturverk som konkurrerte om den prestisjetunge Mies van der Rohe-prisen, EUs pris for samtidsarkitektur. Prisen for beste europeiske bygning i 2009 gikk til Den Norske Opera & Ballett, noe som forsterket norsk samtidsarkitekturs anseelse internasjonalt.

Høydepunkter fra 2010

Mitt beste minne fra 2010 på Nasjonalmuseet – Arkitektur er utstillingen «Slottet og Linstow». Grunnen er Dronning Sonjas oppriktige interesse for «sitt eget hjem». Flere ganger så vi henne her!

Securitas-vakt Thor Egil Jensen

Senere på våren viste museet, i samarbeid med Dansk Arkitektur Center, publikumssuksessen «YES IS MORE. BIG – Bjarke Ingels Group» i Hvelvet. Ved hjelp av tegneseriemediet presenterte denne utstillingen et utvalg av arbeidene til et av Danmarks mest nyskapende unge arkitektkontorer. Den neste store satsingen var den egenproduserte utstillingen «Slottet og Linstow. Den nye hovedstadens grunnstein», som redegjorde for Slottets tilblivelse, Slottet som møtested og ikke minst Slottet som retningsgiver for reguleringen av den nye hovedstaden.

Neste storsatsing var den forskningsbaserte samlingsutstillingen «Brytninger. Norsk arkitektur 1945-65», som ble laget i tett samarbeid med Institutt for filosofi, idéhistorie, klassiske språk og kunsthistorie (IFIKK) ved Universitetet i Oslo. Utstillingen belyste underkommuniserte aspekter ved etterkrigsmodernismen i norsk arkitektur og nyanserte tidligere fremstillinger. Det ble lagt vekt på hvordan brytninger av motstridende arkitektoniske retninger vokste frem mellom ulike generasjoner og miljøer, og hvordan internasjonale impulser påvirket utviklingen. «Internasjonale impulser» ble også et naturlig tema for årets pepperkakehuskonkurranse. Bidragene ble stilt ut i Hvelvet i desember.

Høydepunkter fra 2010

«Brytninger. Norsk arkitektur 1945-65». Utstillingen og arbeidet med katalogen ble en vekker som trakk til side en gardin av fordommer jeg hadde mot bygg fra perioden. Det vakre åpenbarte seg!

Redaksjonskonsulent Beate Bang

(1) Fra utstillingen «Marimekko – mote og design» (2,3)
Fra utstillingen «Kunsthåndverk 2010» (4) Fra utstillingen
«Vær så god, sitt. Levende norsk møbeldesign» (5) Fra
utstillingen «Sakrale skatter fra Kreml-museene i Moskva»

1	
2	3
4	5

Design og kunsthåndverk

Avdeling design og kunsthåndverk har hatt et bredt og rikholdig utstillingsprogram med fokus på etterkrigstidens og samtidens design og kunsthåndverk. Den retrospektive utstillingen «Marimekko – mote og design» omfattet et rikt utvalg av det finske firmaet Marimekkos fargesprakende drakter og tekstiler, som har vært beundret verden over siden etableringen i 1951. Utstillingen ble laget i samarbeid med Designmuseo, Finland.

Utstillingen «Vær så god, sitt. Levende norsk møbeldesign» viste 50 norske sittemøbler av våre fremste designere fra etterkrigstiden til i dag. Det ble satt fokus på hvordan møbler er et uttrykk for livsutfoldelse og nye sosiale mønstre. Publikum kunne prøvesitte de fleste stolene, og dette var svært populært. Utstillingen ble laget i samarbeid med Kunsthøgskolen i Bergen og Kunstmuseene i Bergen / Vestlandske Kunstindustrimuseum.

Norske Kunsthåndverkeres juryerte årsutstilling «Kunsthåndverk 2010» viste nye arbeider av våre fremste kunsthåndverkere innen glass, keramikk, tekstil, tre, metall og smykker. Den ga en god og bred presentasjon av kunsthåndverksfeltet i dag og var med i VGs liste over de ti beste samtidskunstutstillingene i 2010. Utstillingen var et samarbeid med Norske Kunsthåndverkere.

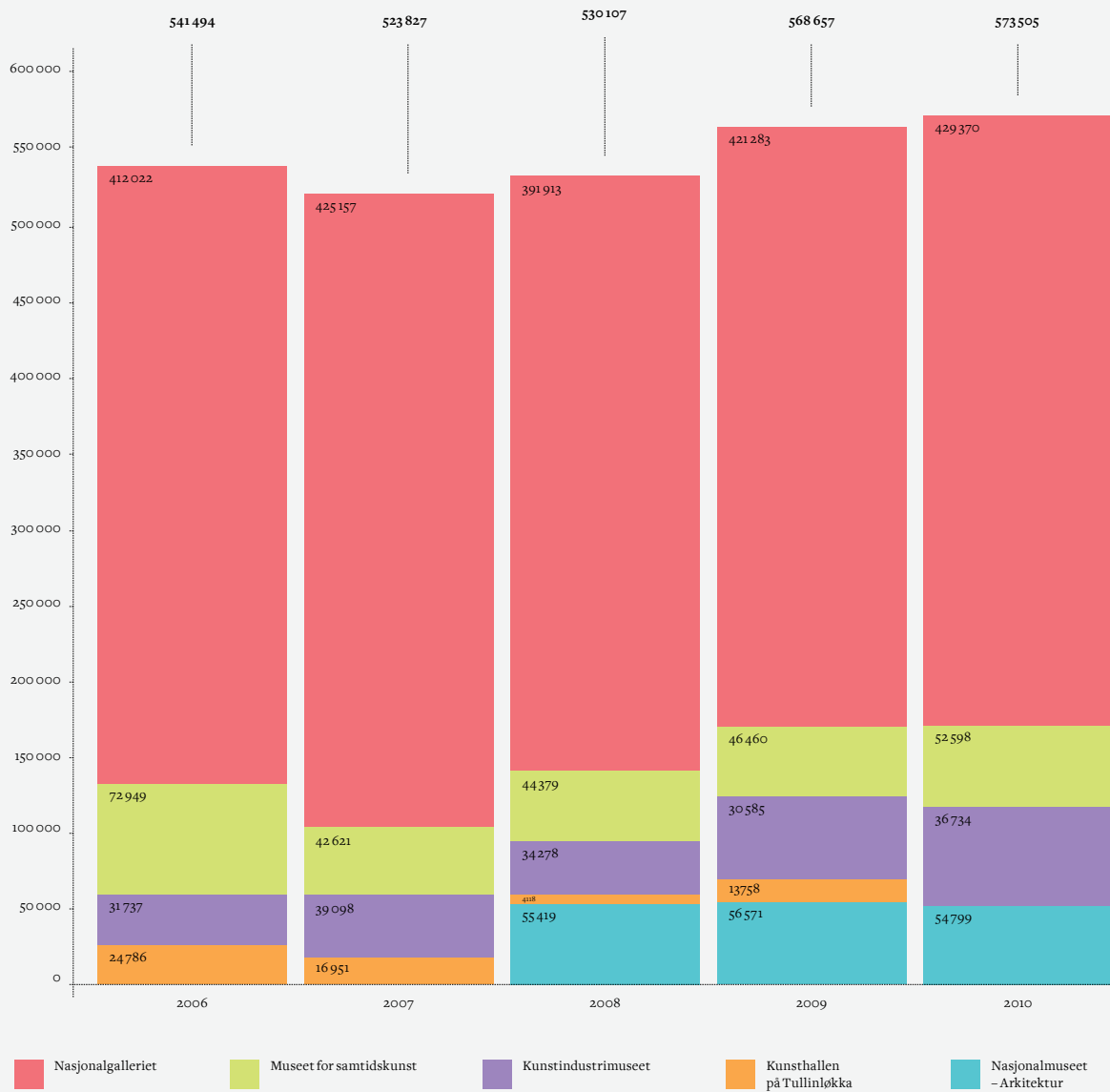
Et av avdelingens store oppdrag var utstillingen «Sakrale skatter fra Kreml-museene i Moskva», som ble stilt ut i Nasjonalgalleriet. Utstillingen viste 90 skatter fra tsarenes samlinger i Kreml-museene, med fokus på ikoner, tekstiler og praktgjenstander som har vært brukt under liturgien i de keiserlige katedralene.

I Kunstindustrimuseet vises også basisutstillingene «STIL 1100–1905», «Design og kunsthåndverk 1905–2005», «Draktgalleriene», «Per Spook – haute couture» og «Studiesamlinger for glass og keramikk».

PUBLIKUMSTALL OSLO

Med Nasjonalmuseets overordnede mål om å ha en bred forankring i hele Norge, er det landsdekkende arbeidet et prioritert felt i museet. 2010 var et aktivt år med videreføring og utvikling av aktivitetene i de nasjonale nettverkene innenfor museets nye organisering og med etableringen av en egen avdeling.

Museets landsdekkende vandretstillinger har som overordnet mål å øke interessen for kunst, arkitektur og design hos et bredt publikum ved å skape opplevelser som gir innsikt, beveger og begeistrer. Teknologi og design spiller en stadig større rolle i formidlingen av utstillingene.

Vandretstillingene turnerer til skoler gjennom Den kulturelle skolesekken (DKS), og til spesialiserte visningsarenaer i gallerinettverket. Nasjonalmuseets produksjoner til DKS er tilpasset klasseromsformatet, og formidlingen tilrettelegges i samarbeid med lokale formidlere. Galleriutstillingene har et større format, og vises bl.a. i kunstforeninger, kunstnersentre, fylkesgallerier og kulturhus. Kunstformidlere tilrettelegger for dialog med et bredt publikum.

Nasjonalmuseet er ansvarsmuseum for det nasjonale museumsnettverket. Nettverket er et forum for overordnede museumspolitiske og museumsfaglige

utfordringer knyttet til kunst- og kunstindustrimuseer. Målet er å fremme samhandling og informasjonsflyt, og samarbeide om forskning, formidling, produksjon og kompetanseutvikling. I 2010 ble det arrangert to nasjonale samlinger (i Bergen og Oslo) hvor direktører fra til sammen 19 av landets største kunst- og kunstindustrimuseer deltok.

NETTVERK

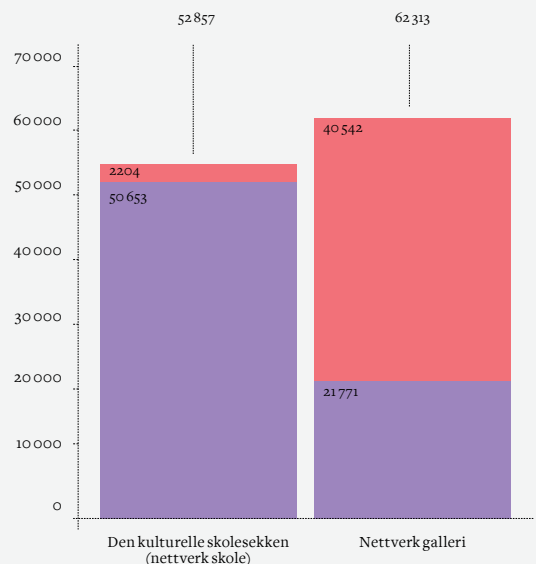
Den kulturelle skolesekken (nettverk skole)

Turnéstopp: 405
Omvisninger/workshops: 1 933
Opplæringsdager: 28

Nettverk galleri

Turnéstopp: 53
Omvisninger/workshops: 1 356
Opplæringsdager: 18

 Barn og unge Voksne

DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN

Totalt 22 utstillinger, inkludert 5 nye produksjoner

Arkitektens valg

Byggesett og workshop relatert til Sverre Fehns paviljong i Nasjonalmuseet. I møte med utstillingen skal elevene bli inspirert av og kjent med noen av verdens mest banebrytende museumsbygninger.

Vist i Troms våren 2010 og Hordaland høsten 2010. Besøkstall: 2 864, 67 skoler.

Grete Prytz Kittelsen

En utstilling med gjenstander av en av Nordens mest toneangivende formgivere. Utstillingen omfatter 33 av Prytz Kittelsens fargerike og vakre bruksgjenstander.

Vist i Østfold våren 2010 og Buskerud høsten 2010. Besøkstall: 11 546, 75 skoler.

Våre hellige rom

I en sekskantet rominstallasjon blir seks trossamfunn presentert gjennom bilder, lyd og tale.

Vist i Vest-Agder våren 2010 og Trondenes Historiske Senter i Troms høsten 2010. Besøkstall: 1 991, 10 skoler og 1 historisk museum.

Arv i tre

Et byggesett i målestokk 1:1 av koret fra en stavkirke. Gjennom å reise veggene i et stavkirkekor, får lærere og elever en unik mulighet til å bli kjent med en stavkirkekonstruksjon.

Vist i Troms våren 2010 og Sør-Trøndelag høsten 2010. Besøkstall: 1 443, 11 skoler.

Oslo by Night I

En videoinstallasjon av Victor Lind om jødeaksjonen 26. november 1942 da 532 norske jøder ble hentet fra hjemmene sine om natten og fraktet med skipet Donau til Auschwitz. Kun 11 av disse returnerte til Norge etter 1945.

Vist i Hordaland våren 2010 og på fire kulturskoler i Rogaland høsten 2010. Besøkstall: 3 970, 26 skoler.

Oslo by Night II

Vist i Møre og Romsdal våren 2010. Besøkstall: 2 697, 17 skoler.

Designjungelen

Verk fra de nederlandske kunsthåndverkerne Kleinepier & TTVo. Elevene får berøre, lukte og sitte på, og på annen måte ta installasjonen i bruk. Med sine iscenesatte miljøer setter kunstnerne søkelys på våre omgivelser og deres utforming.

Vist i Møre og Romsdal våren 2010 og Telemark høsten 2010. Besøkstall: 4 370, 29 skoler.

Atelier Spook

Workshop om motedesigneren Per Spook. Klasserommet blir omgjort og gjenskapet til et motestudio i Spooks ånd. Elevene lager antrekk til modeller. Motestudioet får også plass til en liten catwalk.

Vist i Akershus våren 2010 og i Telemark høsten 2010. Besøkstall: 2 899, 14 skoler.

Bending Water

Videoverk av kunstneren Sven Påhlsson. Med sine svært avanserte dataanimasjoner er han en av få nordiske kunstnere som har fått en sentral plassering innen den såkalte hypermodernismen.

Vist i Telemark våren 2010 og Vest-Agder høsten 2010. Besøkstall: 3 690, 21 skoler.

Det lille galleri III

Collagearbeider av kunstneren Elise Storsveen.

Vist i Oppland våren 2010 og Nord-Trøndelag høsten 2010. Besøkstall: 2 395, 28 skoler.

Den tredje dimensjonen

Postmoderne skulpturer av kunstnerne Camilla Wærenskjold, Egil Martin Kurdøl, Jon Gundersen og Kamin Lertchaiprasert.

Vist i Telemark våren 2010 og Akershus høsten 2010. Besøkstall: 4 968, 25 skoler.

Utopi og fantasi

Fremtidsvisjoner innen arkitektur. Arkitekturutopiene blir vist i modeller, utfyllende bilder og tekster med skildringer av utopiens visjoner for et bedre liv.

Vist i Sogn og Fjordane våren 2010 og Bergen høsten 2010. Besøksstall: 979, 11 skoler og Barnas Kulturhus, Bergen.

Finn din Grosch

Utstilling og workshop om den første arkitektutdannede arkitekten i Norge, Christian Heinrich Grosch (1801–1865). Vist i Nord Trøndelag våren 2010. Besøksstall: 1 415, 29 skoler.

Japan i en boks

Utstilling som presenterer 50 design-gjenstander fra Japan. Vist på Barnas Kulturhus, Bergen våren 2010. Besøksstall: 277.

Da fjellet ble oppdaget

Kosmorama med Johannes Flintoes landskapsprospekter. Vi følger Flintoe på en malerisk reise til Vestlandet i romantikkens tidsalder. Samarbeid med Statens kartverk.

Vist i Sogn og Fjordane våren 2010 og Karmøy høsten 2010. Besøksstall: 1 181, 11 skoler.

Ukens kunstverk

Digital formidling av kunst. Ca. 80 verk med formidlingstekster vises på storskjerm i skolens fellesområde. Pedagogiske oppgaver knyttes til hvert av kunstverkene. Skolens lærere utarbeider undervisningsopplegg som er knyttet direkte til Kunnskapsløftets læreplanmål for utvalgte fag på de ulike trinnene.

Utviklingsprosjekt på Persbråten videregående skole. Implementert på Eiketun videregående skole, Gjøvik videregående skole og Olsvikåsen videregående skole høsten 2010. Besøksstall: 2 420, 4 videregående skoler.

Not me, not not me

Produksjon og turné Electropop-performance. Sanger og artist Nils Bech og saksofonist Bendik Giske i samarbeid med performance-kunstneren Jennie Hagevik Bringaker. Samarbeidsprosjekt med Rikskonserntene.

Vist i Vest-Agder høsten 2010. Besøksstall: 3 762, 22 skoler.

Broer

Produksjon Opplev arkitektur gjennom en presentasjon av broen som bærende konstruksjon og som del av våre bygde omgivelser. Utstillingen består av tre frittstående bromodeller utformet som byggesett. Elevene monterer og bygger broer som de etterpå bruker når de krysser en «elv». Lek og praktisk oppgaveløsning i utstillingen kan stimulere elevenes interesse og forståelse for broer og andre bygde konstruksjoner i sitt lokalmiljø.

Muorrajurdagat

Produksjon Fem kunstnere med relasjon til samisk kunst og kultur er invitert til å lage en utstilling som har materialet tre som fellesnevner. De setter spørsmålstegn ved bærekraftig utvikling, tradisjon, tidsaspekt, materialitet – ting som berører vår eksistens og vårt forhold til naturen. Med Katarina Pirak Sikku (S), Yngve Ryd (S), Kristofer Henriksson (S), Postcommodity (USA), Lars Skjelbreia (N) og Ole Henrik Einejord (N).

Laget i verden

Produksjon

Utstillingen handler om en reise i verden, konkretisert gjennom smykkeobjekter laget av tolv utvalgte kunstnere fra seks verdensdeler. I utstillingen fokuseres det på opprinnelse og mangfold. Med Jenna Wainwright (USA), Liaung Chung Yen (USA), Celio Braga (BRA), Tota Reciclados (ARG), Geraldine Fenn (SA), Eric Loubser (SA), Jacqui Chan (PAL), Susan Pietzsch (GER), Melinda Young (AUS), Christel van der Laan (AUS) Jorge Marnilla (BEL) og Mikiko Minewaki (JPN).

Vi er de andre

Produksjon

Fremmedfrykt er dessverre et alltid like aktuelt tema. I utstillingen er vi/demtematikken sentral. I science fiction kan oppdiktede vesener anvendes for å stille spørsmål om hva det vil si å være et menneske. I utstillingen inngår verk (maleri, video og skulpturer) av kunstnerne Adolph Denis Horn (N), Katrin Plavčák (AUT) og André Kuenzy (SUI) aka Blue Man.

Snøkult

Produksjon

Snøkult er et todagers arkitekturverksted utviklet i samarbeid med arkitektkontoret Snøhetta og InterMedia ved Universitetet i Oslo. Gjennom digitale og analoge metoder planlegger elevene byggingen av et lokalt kulturhus. Prosjektet skal videreutvikles og ferdigstilles for turné i 2011.

NETTVERK GALLERI

Totalt 11 utstillinger, inkludert 4 nye produksjoner

Victor Lind. Contemporary Memory

Utstillingen viser to videoinstallasjoner av Victor Lind. *Oslo by night – the stars* og *Alt for Norge* tematiserer henholdsvis jødeaksjonen i Oslo 26. november 1942 og landssvikoppjøret etter krigen. Besøkstall: 6 151, 13 stopp.

Norwegian Wood – et laboratorium

Miljøvennlig trearkitektur for fremtiden. Prosjektet er den største satsingen på miljøvennlig, fremtidsrettet arkitektur i Norge noensinne. Deltagende arkitekter: Studio Ludo og AART (DK), Helen & Hard Arkitektfirma (N), Atelier Oslo (N) og AWP (F), HLM Arkitektur og Plan (N) og Onix (NL), April Arkitekter (N), Eder Biesel Arkitekter (N) og Nonconform (AT), Arne Eggen Arkitekter (N), Arkitektgruppen Valenheimen (N), Christian Schöberle (N), Helge Schjelderup Sivilarkitekter MNAL (N). Besøkstall: 22 621, 5 stopp.

Grete Prytz Kittelsen. Emalje og design

Grete Prytz Kittelsen (1917–2010) har blitt kalt Scandinavian Design-dronningen. Hun blir regnet blant de viktigste formgiverne i Norden og har mer enn noen vært med på å sette norsk design på verdenskartet. Besøkstall: 9 323, 6 stopp.

Sven Pålsson. Bending Water

Med sine svært avanserte dataanimasjoner er Sven Pålsson en av få nordiske kunstnere som har en sentral plassering innen den såkalte hypermodernismen, som er et uttrykk for hyperrealitet og den virtuelle verden vi lever i. Besøkstall: 7 029, 6 stopp.

Norway Says 10

Utstillingen ble laget i forbindelse med tiårsjubileet til den fremgangsrike designgruppen som har satt norsk design på verdenskartet. Deres nyskapinge møbler, lamper, tekstiler, bruksgjenstander og industridesign blir vist. Besøkstall: 6 975, 5 stopp.

Maputo: A Tale of One City

Utstillingen tar utgangspunkt i havnebyen Maputo i Mosambik, og presenterer kunstnerne Berry Bickle, Angela Ferreira, Pompilio Hilário, Rafael Mouzinho, Emeka Okereke, Lourenco Dinis Pinto og Mauro Pinto som på ulikt vis relaterer seg til byen og byens komplekse identiteter. Utstillingen var en del av «Afrika i Oslo» i 2009. Besøkstall: 3 994, 5 stopp.

George Osodi Oil Rich N&N

I utstillingen sammenligner den nigerianske fotografen George Osodi norsk og nigeriansk oljeindustri. Osodi er opptatt av hverdagslivet der oljeproduksjonen går for seg. Dokumentasjonen hans av det oljerike deltaet sør i Nigeria har ført til et omfattende verk som tar for seg de ekstreme forholdene i regionen, både samfunns- og miljømessig. Utstillingen var en del av «Afrika i Oslo» i 2009. Besøkstall: 3 850, 9 stopp.

Rolf Nesch – en grafiker utenom allfarvei

Produksjon og turné

Rolf Nesch, født i Tyskland i 1893, flyttet til Norge i 1933 og døde i Oslo i 1975. Nesch er en sentral og særpreget kunstner innen norsk og internasjonal grafikkhistorie. En stor del av hans varierte og omfangsrike produksjon er preget av en enestående evne til å skape nye og bildemessig sterke uttrykk ved bruk av uortodokse materialer og metoder. Besøkstall: 990, 1 stopp.

Kunsthåndverk 2010 – et utvalg

Produksjon

Den juryerte utstillingen tar utgangspunkt i «Kunsthåndverk 2010», Norske

Kunsthåndverkeres årsutstilling, som ble vist i Kunstindustrimuseet høsten 2010. Utstillingen omfatter alle materialgrupper – glass, keramikk, tekstil, tre og metall – og gir dermed en bred presentasjon av utviklingen av hele kunsthåndverksfeltet.

Marimekko – mote og design

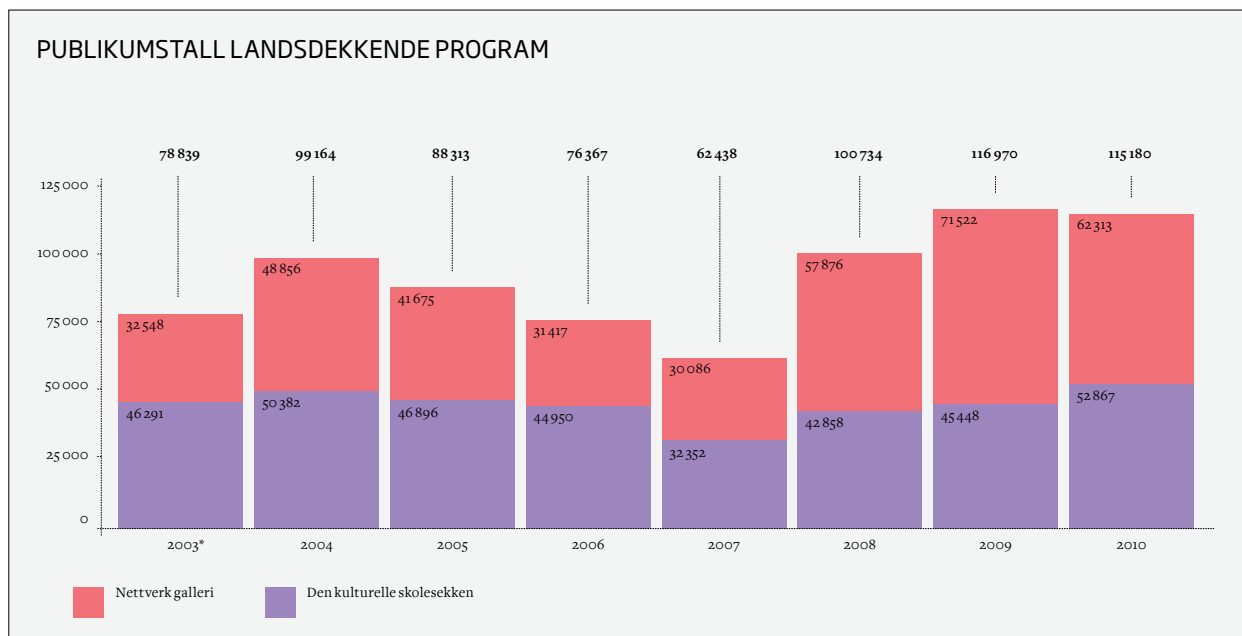
Produksjon

Utstillingen er inspirert av den internasjonale vandretstillingen med samme navn, som ble laget av Designmuseo i Finland og vist i Nasjonalmuseet våren 2010. Utstillingen viser klær og tekstiler fra firmaets tre første tiår, og har hovedfokus på perioden mange anser som Marimekko's gullalder – 1960-årene.

Eg er det tilfeldige sin plan og meitemarken si reise. Kurt Johannessen: teikningar, performancer og artist's books

Produksjon

Den norske performancekunstneren Kurt Johannessen (f. 1960) har tegnet siden han først markerte seg tidlig på 1980-tallet. Tegning blir brukt som fysisk, konseptuelt og humoristisk virkemiddel; den opptrer både i konvensjonell forstand, som penn, tusj eller blyant på papir, og som tekst, performance, video og «artist's books». Den kan finnes innenfor Johannessens poetisk-minimale prosjekter og i de underfundige, surrealistiske prosjektene – de to hovedlinjene i kunsten hans.

(1) Fra utstillingen «SVERRE FEHN. Intuition – Reflection – Construction», her vist på Kunstakademiets arkitektskole i København (2) Fra utstillingen «SNØHETTA. Architecture – Landscape – Interior», her vist i Crown Hall, IIT, Chicago (3) Fra utstillingen «SNØHETTA. Architecture – Landscape – Interior», her vist i Scandinavia House i New York (4) Fra monteringen av utstillingen «KRISTIN JARMUND ARCHITECTS – Selected Works», her vist på Kunstakademiets arkitektskole i København (5) Fra utstillingen «SVERRE FEHN. Intuition – Reflection – Construction», her vist ved BOZAR i Brussel

1	
2	3
4	5

Interessen for norsk arkitektur er stor i utlandet. Nasjonalmuseet har i samarbeid med Utenriksdepartementet vært med å vekke denne interessen gjennom en rekke utstillinger. Hovedfokus i 2010 var den nye vandretstillingen om Snøhetta.

SNØHETTA.

Architecture – Landscape – Interior

Utstillingen hadde sin første visning i Scandinavia House i New York i 2010 med hele 730 publikummere til stede på åpningen. Den vil vandre videre i 2011 og 2012.

Visningssteder

04.02.–03.04.: Scandinavia House, New York, USA

21.05.–04.06.: IIT College of Architecture, Crown Hall, Chicago, USA

18.06.–15.08.: Riverside Gallery, Cambridge utenfor Toronto, Canada

09.09.–13.10.: UNAM (Universidad Nacional Autónoma de México), Mexico City, Mexico

28.10.–27.11.: Antigua Palacio Federal, Monterrey, Mexico

Architect SVERRE FEHN.

Intuition – Reflection – Construction

Sverre Fehn er uten tvil den norske arkitekten som etterspørres mest i utlandet. Utstillingen startet sin vandring i 2008, og er den andre av to store Fehn-utstillinger som turnerer internasjonalt. Utstillingen ble i 2010 vist ved Statens Kunstakademi i København og ved prestisjetunge BOZAR i Brussel, som er siste stopp. Katalog fra Nasjonalmuseet følger utstillingen.

Visningssteder

21.04.–16.05.: Kunstakademiets Arkitektskole, København, Danmark

10.12.2010–20.02.2011: BOZAR, Brussel, Belgia

Contemporary Norwegian Architecture 2000–2005

Utstillingen avsluttet sin turné i 2010 med visninger i De forente arabiske emirater, Nepal og Singapore. Katalog fra Nasjonalmuseet/Byggekunst følger utstillingen.

Visningssteder

22.02.–17.03.: Higher Colleges of Technology, Abu Dhabi, De forente arabiske emirater

23.03.–19.04.: United Arab Emirates University, Dubai, De forente arabiske emirater

16.05.–07.06.: Tribhuvan University Ananda Niketan, Katmandu, Nepal

18.10.–03.11.: The National Museum of Singapore, Singapore

Kristin Jarmund Architects.

Selected Works

Utstillingen startet årets turné i Russland med visning i Moskva og St. Petersburg. Siste visning for vandringen er Foligno i Italia på nyåret 2011.

Visningssteder

19.01.–17.02.: Proekt_Fabrika, Moskva, Russland

27.02.–28.03.: Etnografisk museum, St. Petersburg, Russland

05.05.–02.06.: Boudewijn-bygningen, Brussel, Belgia

19.06.–15.08.: Dienst Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken, Groningen, Nederland

04.09.–17.10.: Kunstakademiets Arkitektskole, København, Danmark

04.11.–28.11.: Mole Vanvitelliana, Ancona, Italia

Høydepunkter fra 2010

Rekordbesøket ved første åpning av Nasjonalmuseets vandretstilling om Snøhetta i Scandinavia House i New York, med trengsel samtidig i utstillingen, foredragssalen og etasjen med drinker og kanapeer.

Seniorkurator Eva Madshus

Dette betyr at tre av fire vandretstillinger internasjonalt avsluttes i overgangen 2010/2011, mens to nye utstillinger er på planleggingsstadiet.

I tillegg samarbeidet Nasjonalmuseet med arkitekturmuseene i Sverige og Finland om ansvaret for den nordiske utstillingen på Arkitekturbienalen i Venezia, der Arkitekturmuseet i Stockholm dette året var hovedansvarlig. På bakgrunn av erfaringene fra samarbeidet i 2010, har Nasjonalmuseet tatt initiativ til å endre samarbeidsform med finsk og svensk arkitekturmuseum om utstillingene i Den nordiske paviljongen. Utstillingen «Stay in touch» ble sett av ca. 150 000 personer.

Stay in touch (Den nordiske utstillingen ved Arkitekturbienalen i Venezia) 29.08.–21.11.: Den nordiske paviljongen, Biennalen i Venezia, Italia

(1) *Masker og snitt fra Tonsåsen*. Arne & Carlos holder foredrag i Kunstindustrimuseet (2) Annette og André Marandon presenterer sitt prosjekt *PUST* for deltakerne på Produksjonsseminaret 2010 (3) Per Spook på julebesøk i Kunstindustrimuseet (4) Oslo kulturturnatt, konsert med KORiOsLO i Nasjonalgalleriet

Nasjonalmuseets formidlingsprogram har som mål å gi publikum innsikt og fordypping i, og begeistring for, museets utstillinger av kunst, arkitektur og design. Til utstillingene følger tilpassede formidlingsprogram med omvisninger, omvisninger kombinert med atelier, et rikt utvalg arrangementer, formidlingsbrosjyrer og veggtekster. Til enkelte utstillinger tilbys audioguide og digitale formidlingsformer. I tillegg inviteres publikum til arkitekturvandring, og studiesalbesøk i Nasjonalgalleriet og Nasjonalmuseet – Arkitektur.

I forbindelse med gjennomført omorganisering i 2010 er formidlingen lagt til de fem fagavdelingene: avdeling eldre og moderne kunst, avdeling samtidskunst, avdeling design og kunsthåndverk, avdeling arkitektur samt til avdeling landsdekkende program. For å samordne formidlingsarbeidet ble det i juni 2010 opprettet en funksjon som formidlingskoordinator.

Omvisning

Det tilbys omvisninger til alle museets utstillinger i Norge, både de som vises i Oslo og i det landsdekkende programmet. Totalt antall arrangerte omvisninger i Nasjonalmuseets fire visningssteder i Oslo, og arkitekturvandring, var 1785. Av de bestilte omvisningene, og omvisninger kombinert med atelier, var 975 rettet mot barnehager, grunnskole og videregående skole. For grupper fra høyskoler og universiteter ble det holdt 121 omvisninger. 274 omvisninger ble bestilt av private grupper. Antall offentlige omvisninger utgjorde til sammen 415.

Studiesal

I Nasjonalgalleriets studiesal kan publikum på forespørsel se tegninger og grafikk som ikke er utstilt. Tegninger, modeller og fotografier innen fagfeltet arkitektur kan studeres i studiesalen i Nasjonalmuseet – Arkitektur.

Atelier

Nasjonalmuseets fire visningssteder i Oslo har hvert sitt atelier med spesiell fokus på ungdom og barn. Aktuelle utstillinger er utgangspunktet for arbeidet i atelierene. På hverdager i skoleåret brukes atelierene av barnehagegrupper og skoleklasser. Søndager fra januar til medio mai, og fra september og ut året, arrangeres familieomvisninger med atelier som alternerer mellom de fire visningsstedene.

Atelierene brukes også av voksne. I 2010 ble det arrangert fire atelierkurs for lærere og førskolelærere. I tillegg ble det holdt flere workshops for voksne i Kunstindustrimuseet. Atelierene i Museet for

samtidskunst og i Nasjonalmuseet – Arkitektur holdt åpent i sommermånedene. Her deltok et bredt publikum.

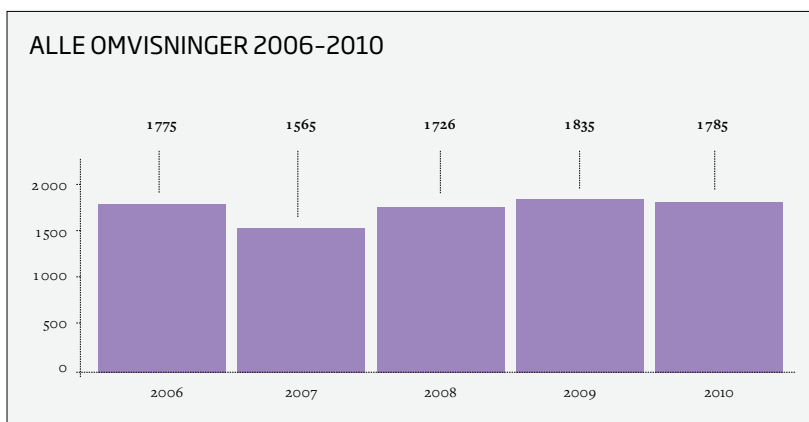
Flere av utstillingene som sendes til skoler i Nasjonalmuseets landsdekkende program tilbyr workshops som del av undervisningsopplegget.

Arrangementer

Det utarbeides arrangementsprogram til hver utstilling, blant annet omvisninger, foredrag, kunstnersamtaler, konserter og filmvisninger. I 2010 ble det holdt seks heldags fagseminarer knyttet til utstillingene i Oslo.

I regi av landsdekkende program ble det arrangert formidlingsseminar, forskningsseminar og produksjonsseminar i Oslo.

ALLE OMVISNINGER 2006-2010

(1) Dyp konsentrasjon i atelieret på Kunstindustrimuseet (2) Klassebesøki vindusgalleriet i Kristian Augusts gate 23 (3) Oslo kulturnatt, collageverksted i Nasjonalgalleriet (4) Pepperkakehus 2010. Tema: internasjonale impulser

Formidlingstekster

Til hver utstilling i museets visningssteder i Oslo produseres formidlingsbrosjyre og som oftest veggtekster. Tekster og brosjyrer utarbeides gjennom et samarbeid mellom formidlingskurator, utstillingskurator og kommunikasjonsavdelingen. Til de fleste utstillinger lages det også kataloger. Til det landsdekkende programmet produseres formidlingsbrosjyre og lærerveiledning til alle utstillinger.

Barnekunstklubben Griffen

Griffen er Nasjonalmuseets kunstklubb for barn i alderen 5–10 år. Klubben har møter ca. seks ganger i året. I 2010 møttes medlemmene i Kunstindustrimuseet og Nasjonalgalleriet.

Samarbeid med Høgskolen i Oslo

Nasjonalmuseet har over flere år samarbeidet med faglærerutdanningen, avdeling estetiske fag, ved Høgskolen i Oslo (HiO). Som del av utdanningen bruker lærerstudenter museets utstillinger og atelierer i sin praksis med skoleelever.

Det tverrfaglige prosjektet «Bruk et bilde» for lærerstudenter innen fagområdene drama og estetiske fag ved HiO foregår i Nasjonalgalleriet. Kurator fra museet står for valg av et kunstverk og setter det inn i en kunsthistorisk ramme, og studentene utarbeider en visuell og dramatisk presentasjon.

Nasjonalmuseet har også et samarbeid med førskolelærerutdanningen. Prosjektet inngår i nettverket «Kunst i barnehagen» og er initiert av høgskolen. Nettverket består av ansatte i kunstinstitusjoner, førskolelærere og studenter, og ledes av de fagansvarlige på høgskolen.

Oslo kulturnatt

Nasjonalmuseet deltok i kulturnatten 24. september 2010 med åpne dører frem til klokken 22.30 i alle visningsstedene i Oslo. På programmet stod omvisninger, arkitekturvandring, kunstner-samtaler, film og musikkinnslag. Alle de fire atelierene var åpne. Besøksstall: 1 615.

Pepperkakehuskonkurranse

Pepperkakehuskonkurransen 2010 var knyttet til utstillingen «Brytninger. Norsk arkitektur 1945–65» i Nasjonalmuseet – Arkitektur. Årets tema var internasjonale impulser. I desember var det kåring av vinnere og prisutdeling. Konkurransen var et samarbeid med Opplysningskontoret for brød og korn.

Konserter

I 2010 ble det arrangert flere konserter i samarbeid med andre kulturaktører, blant annet Oslo Griegfestival i samarbeid med Oslo Griegselskap i Nasjonalgalleriet, og Brandt Brauer Frick og Pinquins i Museet for samtidskunst i samarbeid med Øyafestivalen og Ultimafestivalen.

Høydepunkter fra 2010

Nasjonalmuseet hadde et fruktbart samarbeid med kulturforetakene Øya- og Ultimafestivalen. Samarbeidet om konserten med det tyske bandet Brandt Brauer Frick samlet blant annet et nytt og ungt publikum som ikke tidligere har besøkt museet.

Kurator formidling Ahnikee Østreng

Pedagogisk kompetanseutvikling

Nasjonalmuseets formidlere møtes flere ganger i året for å oppdatere seg på og utveksle erfaringer om hensiktsmessige formidlingsmetoder. Det arrangeres omvisningsseminar for fast ansatte og museets frilanseromvisere i forkant av alle utstillinger. Avdeling landsdekkende program har opplæring for eksterne som skal formidle vandreutstillingene. Hvert år arrangerer Nasjonalmuseet et stort formidlingsseminar i juni med inviterte foredragsholdere. Tema for seminaret i 2010 var formidling til de yngste barna.

(1) Utstillingen «Japan i en boks», her vist i Barnas Kulturhus i Bergen (2) Besøk fra Torshov transittmottak i Kunstindustrimuseet (3) Ronny Hansson fra den svenske kunstnergruppen Ride1 presenterer ett av deres verk i utstillingen «Take Me To Your Leader» for deltakerne på Produksjonsseminaret 2010. (4) Klassebesøk i Vindusgalleriet i Kristian Augusts gate 23

1	2
3	
4	

Forskning på formidling

I 2010 videreførte Nasjonalmuseet forskning på formidling i samarbeid med andre aktører ved universiteter og høyskoler. For nærmere presentasjon; se Forskning og utvikling, kapittel 6.

Nye formidlingstiltak 2010

I Kunstindustrimuseet ble det prøvd ut to nye formidlingstiltak. Det første, «Museet i verden – en verden i museet», rettet seg mot voksne og barn fra Torshov transittmottak. Det andre formidlingstiltaket hadde de aller yngste (barn fra to til tre år) som målgruppe. Aktivitetene videreføres i 2011.

For skoleklasser i videregående skole ble det i 2010 tilrettelagt heldagsaktiviteter i Nasjonalgalleriet og Museet for samtidskunst, der man tok utgangspunkt i aktuelle utstillinger. Blant annet fikk elevene i oppdrag å lage digitale fortellinger i tilknytning til Take Me To Your Leader-utstillingen. Dette var et samarbeid mellom museet og firmaet Jazzmontør.

«Ukens kunstverk» er et digitalt kunstformidlingsprosjekt for videregående skole. Bilder fra Nasjonalmuseets samling overføres digitalt, vises på stor-skjerm i skolen og kan lastes ned på elevenes PC-er. Ett nytt bilde blir vist hver uke. Kurator fra Nasjonalmuseet velger ut bildene, som følges av kunstfaglige tekster. Lærerne utarbeider oppgaver i forskjellige fag med utgangspunkt i bildene. «Ukens kunstverk» begynte som et prøveprosjekt i samarbeid med Persbråten videregående skole i Oslo i 2009. Fra høsten 2010 ble prosjektet utvidet til flere skoler, som del av museets landsdekkende program.

Formidlingsprosjektet «Nøtteknekkeren på museet» har som mål å stimulere barns fantasi og åpne for opplevelse og kunnskap om «gamle dager», andre kulturer og vår egen gjenstandskultur. Utvalgte gjenstander fra Kunstindustrimuseets samling brukes i formidlingen. Prosjektet har hentet tittelen fra eventyret *Nøtteknekkeren*, som ble skrevet av E.T.A. Hoffmann i 1816.

Høsten 2010 ble Nasjonalmuseet kontaktet av GERIA (Oslo kommunes ressursenter for demens/alderspsykiatri) for et samarbeid om «Møte med minner», et formidlingstilbud for personer med demens. Det ble planlagt oppstart av tilbudet i Nasjonalgalleriet og Kunstindustrimuseet i 2011.

1	2
3	
4	

Biblioteket i Nasjonalmuseet er Nordens ledende innen sitt fagområde og omfatter biblioteksamlingene i tidligere Nasjonalgalleriet, Museet for samtidskunst, Kunstindustrimuseet, Arkitekturmuseet og Riksutstillinger.

I tillegg til å betjene museets eget personale, blir biblioteket benyttet av kunsthistorikere, studenter, skoleelever og forskere fra inn- og utland. Samlingen inneholder 162 668 trykte publikasjoner. Dette omfatter bøker, årbøker, utstillingskataloger og auksjonskataloger. Biblioteket abonnerte i 2010 på 200 tidsskrifter, kataloger fra 18 auksjonshus og 7 referansedatabaser. Lysbilde-samlingen omfattet ved utgangen av året 30 600 lysbilder. Museet har også en omfattende samling av avisklipp.

Virksomhet

Fokus i 2010 har i særlig grad vært rettet mot arkivsamlingene. Bemanningen har blitt styrket, magasinene er gjort mer funksjonelle med henblikk på bl.a. belysning og forskriftsmessig oppbevaring av arkivmaterialet, og nyeste versjon av arkivbasen Asta er tatt i bruk for registrering.

Andre prioriterte oppgaver har vært å fullføre registrering av Robert Meyers tidsskriftsamling og komplettere deler av samlingen innen eldre sentral literatur i forskningsøyemed ved større antikvariske innkjøp.

For å øke kjennskapen til bibliotekets tilbud og tjenester, har det blitt laget bokutstillinger om særskilte tema og lagt ut informasjon på museets nettsted. Det er gjennomført brukeroppplæring for ansatte, med detaljert gjennomgang av bibliotekets samlinger, databaser og spesielle tilbud for de ansatte. Kontakt med Universitetet i Oslo og Høgskolen i Oslo for regelmessig å gi kunsthistoriestudenter omvisninger i og kjennskap til bibliotekets tilbud og samlinger, er aktivt opprettholdt. Dette har resultert i at flere studenter benytter seg av våre tilbud.

Biblioteket har i 2010 hatt 4 100 besøkende og det ble utført 5 400 utlån til museets ansatte. Vi har hatt et økende antall henvendelser med spørsmål på e-post i løpet av året. Det ble lånt ut 72 publikasjoner til andre bibliotek, og lånt inn 116 publikasjoner til bruk for ansatte i Nasjonalmuseet. Det ble lånt ut 3 737 lysbilder. Biblioteket har hatt bytteforbindelse med 250 kunstinstitusjoner over hele verden.

Nettverkssamarbeid med Nasjonalbiblioteket

Til Norsk samkatalog for bøker ble det sendt 2 527 referanser og til Norsk kunsthistorisk bibliografi 487 referanser.

Tilvekst

Det ble i 2010 innlemmet 2 150 nye bøker og utstillingskataloger i bibliotekets samlinger, og tegnet 5 nye abonnement på tidsskrifter.

PROSJEKTRELATERT SAMLINGSARBEID

I 2008 ble det iverksatt samlingsrevisjonsprosjekter, med fremtidig flytting i sikte, som skulle omfatte samtlige samlinger. Målet var å kvalitetssikre informasjon i databasen og utføre annet forberedende arbeid i forbindelse med flytting til nye lokaler: tilstand skulle dokumenteres, gjenstander i dårlig tilstand konserveres og fotograferes, og formidlingstekster skulle skrives. I 2010 ble revisjonsprosjektene omdefinert til å omfatte de viktigste delene av våre samlinger slik at disse kunne gjøres tilgjengelige på nettet (DigitaltMuseum) og museets nettsted. I 2010 har det derfor blitt gjennomført en strukturell opprydding i databasen Primus i samarbeid med intern kompetanse og KulturIT (se avsnitt om standardisering). Et testområde for nettvisning av samlingene har også blitt utviklet. I slutten av 2010 var museet i stand til å legge ca. 5 000 gjenstander ut på nettet. Nasjonalmuseet vil være det første kunstmuseet som gjør sine samlinger tilgjengelige for publikum på nettet når DigitaltMuseum for kunst lanseres i 2011. Tabellen på neste side gir en oversikt over antall gjenstander som er gjennomgått i forbindelse med samlingsrevisjonsprosjektene i 2010.

Nasjonalmuseets samlingsforvaltningssystem

Gjenstandskatalogen i Nasjonalmuseet forvaltes ved hjelp av Primus, som brukes av museets ansatte som en kunnskapsbank om samlingene. Primus er utviklet av KulturIT, og videreutvikles av brukerne i fellesskap. Nasjonalmuseet har i 2010 bidratt vesentlig til dette

med prosjektet for tilgjengeliggjøring av samlingene på nettet. Museet har økt ressursene med to databasekonsulenter som har ansvar for å koordinere den interne faglige utviklingen av basen, veilede brukerne, gi opplæring, og utvikle en brukerveiledning. Dette viktige ressurstilskuddet vil bidra til at Nasjonalmuseet blir en nasjonal kompetanseinstitusjon på feltet, og til videreutviklingen av Primus.

Standardiseringsarbeid

I arbeidet med tilgjengeliggjøring av katalogdata for nasjonale fellesløsninger (som DigitaltMuseum), prioriterer Nasjonalmuseet kvalitetssikret innhold og strukturert terminologi. Standardiseringsarbeidet er også gjort med tanke på at metadataene bør være kompatible med internasjonale standarder. Struktureringen av terminologi skal bidra til å sikre praktisk administrasjon av samlingene, gjøre det enklere å hente innhold fra samlingskatalogen og muliggjøre digital formidling i en mer brukervennlig form. I 2010 har Nasjonalmuseet også utarbeidet standarder for publisering av kunstsamlinger på DigitaltMuseum i samarbeid med KulturIT.

I 2010 har Nasjonalmuseet særlig konsentrert standardiseringsarbeidet i den digitale samlingskatalogen om sentral informasjon, som kategorier for kunstverkinndeling, betegnelser, teknikk, materiale samt mål- og dateringsstandarder. Det er etablert, revidert og utvidet nasjonale og fagspesifikke autoritetslister for registrering og nett-

publisering. I tillegg har fagområdene i museet standardisert listeverk som supplerer de nasjonale autoritetslistene (*Feltkatalogen*, 2002).

Flytting og konsolidering av samlingene

Nasjonalmuseet har i 2010 gjennomført to store flytteprosjekter som omfatter flytting av 775 skulpturer, 492 tekstilobjekter, 376 møbler og et større antall skulpturdeler til to eksterne magasiner som museet leier. Verdikjeden for prosjektene innebar merking/inventering, oppdatering av samlingsdatabase, tilstandsvurdering, nødkonservering, pakking, transport, desinfisering (møbel og tekstil) og ny magasinering. Alle hendelser i verdikjeden ble registrert elektronisk ved bruk av NILS (Nasjonalmuseets integrerte logistiske system). Museet har etter flyttingene redusert antall magasiner til seks i 2010 inklusive to eksterne magasinlegg med høy standard. Det arbeides kontinuerlig med å forbedre forholdene i de øvrige magasinene innenfor eksisterende bygningsmessige rammer og muligheter. Klima, temperatur og lysnivå registreres i samtlige lokaler, inkludert utstillingsarealer. Museet har også bidratt i det europeiske prosjektet PROPAIN'T for å finne ut om klimakasser/rammer utgjør en god beskyttelse mot skadelige gasser som ozon, nitrogendioksid og svoveldioksid. Det settes glass på nesten alle verk som lånes ut og spesielt skjøre verk som stilles ut. Innglassing fungerer som en beskyttelse både mot klimavariasjoner og skadelige gasser.

SAMLINGSARBEID 2010

	Objekt/ Installasjoner	Arkitektur tegninger	Tegning og grafikk	Møbler	Glass og keramikk	Tekstiler	Malerier	Skulpturer	RMC-foto
Innflytting i magasin		5 modeller		376 (Ask)		492 (Ask)		775 (Parkveien)	
Inventarisering		1092 tegninger; 1673 fotografier; 5 modeller							
Ompakning		1092 tegninger; 2000 fotografier; 5 modeller				66			
Pakking for flytting				302 (Ask)		492 (Ask)		679 (Parkveien)	
Ommontering			460				40		
Kvalitetssikring konserverings- informasjon i Primus / konserveringsdatabase				808	394	371			
Kvalitetssikring kataloginformasjon i Primus			2872	327 + 481 (Ask)	639	102	1100	40 + 720 (Parkveien)	
Tilstandsdokumentasjon		435 (K.G)	155	268 + 387 (Ask)					
Nødkonservering/ konservering		350 tegninger; 200 fotografier; 5 modeller	121						
Katalogisering		327 tegninger; 180 fotografier; 5 modeller							
Katalogisering nyervervelser						38			
Katalogisering nyervervelser til nettpublisering	150 (KIM)								
Katalogisering setanse nyervervelser	173 (KIM)								
Fotografering i forbindelse med konservering				445		66			
Digitalfotografering	99	612	3488	143	643	79	577	41	455
Kvalitetssikring nettpublisering		60 tegninger; 40 fotografier; 4 modeller	2872	327	270	102	1100	40	

Bevaringsplan 2012–2016

Bevaring og dokumentering av samlingene er en sentral prioritering i museets overordnede strategi for 2011–2016. I 2010 reviderte museet sin bevaringsplan for 2009–2016. Planen er knyttet til den nærstående flyttingen til nytt museumsbygg med integrerte magasiner på Vestbanetomten. Den tar også høyde for at produksjon av utstillinger som skal vises i de nye lokalene vil aktualisere bruk av gjenstander som tidligere har vært oppbevart i magasiner, og forutsetter at

disse settes i stand. Bevaringsplanen er videre satt i sammenheng med andre prosjekter museet har initiert og vil initiere i løpet av 2012–2016: samlingsarbeidsprosjekter, videreutvikling av Primus Kunst, utvikling av konserveringsmodul til Primus, videreutvikling av det logistiske systemet NILS og utbedring av nåværende magasiner.

Konserveringstiltak

Museets konserveringstiltak er til enhver tid knyttet til museets utstillings-, utlåns- og innkjøpsvirksomhet og prioriteringer. Konserveringsvirksomheten består også i å utvikle nye behandlingsmetoder og forske på samlingene museet har ansvar for. Nasjonalmuseet har i 2010 kjøpt inn undersøkelsesutstyr som vil sikre at gjenstandene er dokumentert tilstrekkelig og at behandlingene man velger er kompatible med verkens materialer og teknikker.

KONSERVERING 2010

	Papir	Maleri	Objekt	Skulptur	Tekstil	Foto	AV	Sum
Tilstandsdokumentasjon								
Utlån	62	72	10	30		13	3	190
Innlån	197	114	84	14	19			428
Utstillilling	449	12	5	39		87	30	622
Deposita	6	20	7	7				40
Nyervervelser	26	48	40	13		68	3	198
Annet	15						98	113
								1591
Behandling								
Utlån	13	30					3	46
Innlån	15				5		26	46
Utstillilling	442					3	10	445
Deposita	6	15	6	1				28
Nyervervelser	3	48				1		52
Fotografering	26	48						74
Annet	24						86	110
								801

I 2010 startet Nasjonalmuseet et større forsknings- og konserveringsprosjekt på et av samlingenes hovedverk, *Fra Verdensutstillingen 1867* av Édouard Manet, i samarbeid med internasjonale aktører. Nasjonalmuseet er også involvert i et internasjonalt prosjekt for å kartlegge materialbruk og teknikker innen samtidskunst, blant annet med tanke på spesielle forebyggende tiltak og senere mulige behov for konservering.

Fotografering og digitalisering

Hovedoppgavene i 2010 har vært konsentrert om samlingsarbeidet og museets satsing på tilgjengeliggjøring av samlingene på nett og i Digitalt-Museum. Dette arbeidet har blant annet bestått i digital fotografering og skanning av verk fra samlingene og fotoarkivene samt kvalitetssikring av eksisterende digitale bildefiler.

I forbindelse med samlingsarbeidet ble det fotografert og digitalisert 6 070 verk knyttet til bl.a. samlingsprosjektene tegning og grafikk, møbler, glass og keramikk samt Robert Meyer Collection.

Mange av de daglige oppgavene dreier seg om linjeoppgaver som skanning av foto fra arkivene, fotografering og skanning til utstillingsprosjekter, bøker, postkort, interne publikasjoner, pressfoto, foredrag og powerpoint-presentasjoner, dokumentasjon av utstillinger og arrangementer samt effektivering av interne og eksterne bestillinger av fotografier. I 2010 ble det levert 804 digitale bildefiler fra museets bildebyrå til eksterne kunder for bruk i bøker, brosjyrer, kalendere, på nett m.m. I tillegg behandlet seksjonen 1 387 interne bestillinger som resulterte i levering av ca. 8 000 digitale bilder.

Montering av utstillinger

I forbindelse med montering av utstillinger i museets visningssteder, tilrettelegger museets utstillingsteknikere lokaler og visningsutstyr slik at gjenstandene stilles ut på en hensiktsmessig og sikker måte. Museet følger samme policy i forbindelse med turnerende utstillinger til skole- og gallerinettverket samt internasjonale vandretstillinger.

Eldre og moderne kunst

Jacob Bratland, *Etter en våkenatt*, maleri, 1888, NMK.2010.0097

Salvador Dalí, *Soleil (Helicantus solifer)*, grafikk, 1968, testamentarisk gave fra Huguette Dahan, Bærum, NMK.2010.0078

Else Hagen, *Kretsløp* (deler: *Lys, Flukt, Jord, Drøm*), materialbilde, 1980, testamentarisk gave fra Pål Didrik Holm (kunstnerens sønn), NMK.2010.0096

Lars Hertervig, *Recto: Faneborgen i Grafenberger Wald, Verso: Landskap med popler etter regn*, tegninger, 1858, NMK.2010.0166

Kitty Lange Kielland, *Selvportrett*, maleri, usignert, NMK.2010.0065

Sophus Larpent, 8 tegninger, trolig fra en av reisene i Mellom-Europa, 1853, gave fra Elisabeth Olstad, Trondheim, NMK.2010.0107–NMK.2010.0114

Hugo Lous Mohr, *Portrett av Fartein Valen, Valevåg*, maleri, 1917, NMK.2010.0072

Georg Schrimpf, *Mor og barn*, grafikk, 1916, gave fra Ingerid Fegersten, Oslo, NMK.2010.0005

Georg Schrimpf, *Kvinne med hånd under kinn*, grafikk, 1916, gave fra Ingerid Fegersten, Oslo, NMK.2010.0006

Frithjof Smith-Hald, *Pike med vogn og smørkringle*, maleri, 1887, testamentarisk gave fra Tove Kingren, Tønsberg, NMK.2010.0071

Mathias Stoltenberg, *Landskap fra Steigen*, maleri, 1830-årene, NMK.2010.0058

Olav Strømme, *Silddefiske*, maleri, 1937, NMK.2010.0034

Samtidskunst

Vanessa Baird U.T. *He is at best an utter bore...*, akvarell, 2009, NMK.2010.0168

Vanessa Baird U.T. (*Kvinne med avkuttete fingre*), akvarell, 2009, NMK.2010.0169

Vanessa Baird U.T. (*Kvinne med blødende hals*), akvarell, 2009, NMK.2010.0170

Håkon Bleken, *Avskjed I*, maleri, 2009, NMK.2010.0119

Ståle Blæsterdalen, *Videre*, fargetresnitt, 2010 (Årsmappe, Norsk Forening for Grafisk Kunst), NMK.2010.0079

John Bock, *Untitled*, materialbilde, 2010, NMK.2010.0031

Ida Ekblad, *Oi! Oi!*, skulptur, 2010, NMK.2010.0037

Ida Ekblad, *Sacrament*, skulptur, 2010, NMK.2010.0038

Dag Erik Elgin, 4. *Piet Mondrian, Komposition mit Blau*, 1926 (Hannover Provinzial-Museum), fra serien *La Collection Moderne*, maleri, 2010, NMK.2010.0014

Dag Erik Elgin, 5. *Mondrian, Piet, Composition with Blue*, 1926 (*Schloss Niederschönhausen*), fra serien *La Collection Moderne*, maleri, 2010, NMK.2010.0015

Dag Erik Elgin, 6. *Piet Mondrian, Composition with Blue*, 1926 (*Philadelphia Museum of Art*), fra serien *La Collection Moderne*, maleri, 2010, NMK.2010.0016

Dag Erik Elgin, 7. *Charlotte Wankel, Stående figur*, 1926, fra serien *La Collection Moderne*, maleri, 2010, NMK.2010.0017

Dag Erik Elgin, 8. *Fernand Léger, La partie de cartes / Das Kartenspiel*, 1917, fra serien *La Collection Moderne*, maleri, 2009, NMK.2010.0018

Dag Erik Elgin, 19. *Édouard Manet, Fra Verdensutstillingen i Paris, Vue de l'Exposition Universelle de Paris 1867*, fra serien *La Collection Moderne*, maleri, 2009, NMK.2010.0019

Dag Erik Elgin, *Abendzeichnungen*, 36 malerier, 1996–2004, NMK.2010.0036

Jan Freuchen, *Ariadnes Tråd*, maleri, 2010, NMK.2010.0115

Ludvig Eikaas, *Airport*, materialbilde, ca. 1971, NMK.2010.0068

Ludvig Eikaas, *Synnøve i interiør*, usignert, maleri, NMK.2010.0035

Nils Erik Gjerdevik, *Untitled*, skulptur, 2008, NMK.2010.0092

Mai Hofstad Gunnes, *An Everywhere of Silver*, video, 2009, del I: 10.29 min., del II: 18.00 min, NMK.2010.0001

Mai Hofstad Gunnes, *Petals*, collage, 2009, NMK.2010.0002

Mai Hofstad Gunnes, *Sepals*, collage, 2009, NMK.2010.0003

Mai Hofstad Gunnes, *Metals*, collage, 2009, NMK.2010.0004

Else Marie Hagen, *Cover*, installasjon, 2009, NMK.2010.0012

Tore Hansen, *Fiskebein*, grafikk, 2010, NMK.2010.0041

Per Maning, *Abandoned*, fotografi, 2010, NMK.2010.0057

Per Maning, *Exhale*, video, 2010, NMK.2010.0067

Pierre Lionel Matte, *American Gothic Nightmare (Samuel P. Huntington; The Clash of Civilizations)*, installasjon, 2009, NMK.2010.0020

Pierre Lionel Matte, *Stemmen som binder ting sammen (Mahmoud Darwish; Hvorfor lot du Hesten bli igjen alene)*, skulptur, 2009, NMK.2010.0066

Eline Mugaas, *Windowsill landscape*, fotografi, 2006, NMK.2010.0082

Eline Mugaas, *No horizon*, fotografi, 2006, NMK.2010.0083

Eline Mugaas, *Sun on arm*, fotografi, 2006, NMK.2010.0084

Eline Mugaas, *Flash*, fotografi, 2010, NMK.2010.0085

Eline Mugaas, *Ray of light*, fotografi, 2010, NMK.2010.0086

Eline Mugaas, *Woman at the bar*, fotografi, 2010, NMK.2010.0087

Eline Mugaas, *Eyes examined*, fotografi, 2010, NMK.2010.0088

Thomas Pihl, *Untitled # 6*, maleri, 2010, NMK.2010.0040

Lars Sandås Risan, *Nr. 13*, tresnitt, 2010 (Årsmappe, Norsk Forening for Grafisk Kunst), NMK.2010.0081

Kirstine Roepstorff, *Standing Root*, skulptur, 2010, NMK.2010.0055

Kirstine Roepstorff, *Lady With Density in Hand*, skulptur, 2010, NMK.2010.0056

Tom Sandberg, *Uten tittel* (rose), fotografi, 2010, NMK.2010.0093

Tom Sandberg *Uten tittel* (hånd), fotografi, 2010, NMK.2010.0094

June Sira, *Fuglefangeren*, fargeetsning, 2010 (Årsmappe, Norsk Forening for Grafisk Kunst), NMK.2010.0080

Thomas Struth, *Museo del Prado 4 Madrid*, fotografi, 2005, NMK.2010.0098

Trine Søndergaard, *Strude # 20*, fotografi, 2010, NMK.2010.0166

Trine Søndergaard, *Strude # 22*, fotografi, 2010, NMK.2010.0167

Mette Tronvoll, *Goto Fukue # 11*, fotografi, 2008, NMK.2010.0044

Mette Tronvoll, *Goto Fukue # 13*, fotografi, 2008, NMK.2010.0045

Mette Tronvoll, *Goto Fukue # 15*, fotografi, 2008, NMK.2010.0046

Mette Tronvoll, *Goto Fukue # 18*, fotografi, 2008, NMK.2010.0047

Mette Tronvoll, *Goto Fukue # 23*, fotografi, 2008, NMK.2010.0048

Franz West, *Das Rohe und das Gekochte*, skulptur, 1982–1983, NMK.2010.0095

Werner Zellien, *Villa Wansee-Melancholy Grandeur*, 40 fotografier, 1988/2008, NMK.2010.0120–NMK.2010.0159

Design og kunsthåndverk

Arne & Carlos, herrejakke, ull, 2009, NMK.2010.0030

Chandra Ahlsell og Anna Holmqvist / Folkform, snekker Jonas Fjellman, skap, sponplater og bjørk, 2010, NMK.2010.0070

Gjermund Barstad, armstol, for Nordiske Industriartikler AS, Oslo, formbygd teak og ullstoff, 1953–54, NMK.2010.0042

Sigrun Berg, kåpe, tekstil, 1960-årene, gave fra Tone Lie-Jørgensen, Oslo, NMK.2010.0061

Bjørn Engø, lenestol, for Møre Møbler AS, teak, skai og ullstoff, ca. 1958, NMK.2010.0043

Ursula Fesca, tekanne, for Wächtersbach Steingutfabrik, Tyskland, støpt flintgods, 1933, NMK.2010.0029

Ove Harder Finseth, kjoleliv *Uten tittel*, silke, metalltråd, glass, 2009/2010, gave fra Innkjøpsfondet for kunsthåndverk, NMK.2010.0039

Konrad Galaaen, vase, for Porsgrunds Porselænsfabrik, støpt porselen, 1948, NMK.2010.0013

Simon Gate, stettvase, for Orrefors/Sandvik, blåst glass, 1920, NMK.2010.0028

Givenchy, Paris, sko, skinn, lær og metall, vår/sommerkolleksjonen 2010, NMK.2010.0021

Høydepunkter fra 2010

For meg var det viktigste som hendte i 2010 at Nasjonalmuseet fikk en ny glasspokal fra Nøstetangen. Pokalen har en spennende historie knyttet til seg som handler om handelspatriciatet i Kristiania på slutten av 1700-tallet, eksport av tømmer til Nord-Amerika og norgeshistoriens største underslag.

Seniorkurator Randi Gaustad

Edward W. Godwin, armstol, for William Watt & Co, London, sortmalt tre og rotting, 1867, NMK.2010.0163

Ragnar Grimrud, likørkaraffel, for Graveren, leirgods, 1930-tallet, NMK.2010.0027

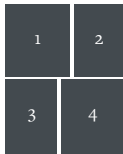
Ragnar Grimrud, vase, for Graveren, leirgods, 1930-tallet, NMK.2010.0026

Kathrine Køster Holst, veggobjekt *Brev til en jeg kjenner*, porselen, 2010-11-08, gave fra Innkjøpsfondet for kunsthåndverk, NMK.2010.0117

Thomas Jeckyll, peisinnramning, for Barnhard, Bishop & Barnhard, Norwich, UK, støpejern, 1873, NMK.2010.0165

(1) John Bock, *Untitled*, 2010 (2) Kirstine Roepstorff, *Lady With Density in Hand*, 2010 (3) Heinrich Gottlieb Köhler, lokkpokal, 1776, fra Nøstetangen glassverk (4) Lars Hertervig, *Landskap med popler*, 1858. Alle verkene ble innkjøpt i 2010

Alexander Lervik, vase (unikat), overfangsglass, 2010, NMK.2010.0064

Felike van Der Lest, armbånd *Jack Russels*, tekstil, plast, gull og cubic zirkonia, 2008–2010, gave fra Innkjøpsfondet for kunsthåndverk, NMK.2010.0118

Åse Ljones, broderi *Tavler – 01. tavle m kvit skrift, 02 Grå tavle med orange skugge, 03 tavle med ljøs løyndom*, broderi på lin/akryl, 2010/11/10, gave fra Innkjøpsfondet for kunsthåndverk, NMK.2010.0116

Arne Jørgensen, tekanne, for Ganns potteri og teglverk, Sandnes, leirgods, 1930-tallet, NMK.2010.0024

Thorbjørn Lie-Jørgensen, lysestaker, forgylt sølv og hvit emalje, ca. 1950, NMK.2010.0091

Fredrik A. Kayser, Viken, Selgren, lenestol, *Sirkel*, teak og ullstoff, 1958, NMK.2010.0074

Lars Kinsarvik, framskap i dragestil, skåret og bemalt tre, ca. 1910, NMK.2010.0172

Grete Prytz Kittelsen og Arne Korsmo, sigaraskebege, for J. Tostrup, sølv og emalje, ca. 1948, NMK.2010.0032

Grete Prytz Kittelsen og Arne Korsmo, rørepinne, for J. Tostrup, sølv og emalje, 1951, NMK.2010.0033

Grete Prytz Kittelsen, kjele *Sensasjonskasserolle*, opak sort / hvit emalje på stål og forniklet stål, 1962–65, NMK.2010.0076

Grete Prytz Kittelsen, kjele *Sensasjonskasserolle*, opak gul / hvit emalje på stål og forniklet stål, 1962–65, NMK.2010.0077

William Knutzen, bolle, leirgods, ca. 1951, NMK.2010.0104

William Knutzen, bolle, leirgods og chamotte med begitning, ca. 1950, NMK.2010.0105

Torbjørn Kvasbøe, installasjon *Vaseklase*, leirgods, 2010, NMK.2010.0106

Torbjørn Kvasbø, objekt *Stakk, rød*, leirgods, 2009, gave fra Innkjøpsfondet for kunsthåndverk, NMK.2010.0008

Heinrich Gottlieb Köhler, lokkpokal, for Nøstetangen, gravert glass, 1776, NMK.2010.0022

Cathrine Maske, vase *Libelle*, glass, 2009, NMK.2010.0054

William Morris og Philip Webb, hjørnestol *Sussex chair*, for Morris, Marshall, Faulkner & Co, 1877, sortmalt tre og stråfletting, NMK.2010.0162

Ruta Paraklyte, objekt *Spor etter oss*, støpt og glasert porselen, 2009, gave fra Innkjøpsfondet for kunsthåndverk, NMK.2010.0007

Jacob Prytz, kaffeservise (art deco), sølv, 1930-tallet, NMK.2010.0090

Eystein Sandnes, bolle, for Magnor Glassverk, glass med hvit dekor i overfang, 1951–55, NMK.2010.0050

Eystein Sandnes, bolle, for Magnor Glassverk, glass med sort spiral i overfang, 1951–55, NMK.2010.0051

Eystein Sandnes, bolle, for Magnor Glassverk, grønt glass, 1955, NMK.2010.0052

Eystein Sandnes, vase (fingervase), for Magnor Glassverk, klart glass, 1960-tallet, NMK.2010.0053

Eystein Sandnes, bolle, for Magnor Glassverk, grønt glass, 1955, NMK.2010.0049

Andreas Schneider, vase, leirgods, 1904, NMK.2010.0023

Silkehuset, Oslo, aftenantrekk (kjole og bolero), tekstil, 1954, gave fra Mette Bjørnum, Oslo, NMK.2010.0060

Hjall H. Stave, svingstol *Fokus/Konform*, for Møremøbler AS, stål, kryssfinér, ull og skumplast, ca. 1961, NMK.2010.0075

Anna Talbot, anheng med kjede *Red Wolf*, etsert og eloksert aluminium, sølv og trefinér, 2009, gave fra Innkjøpsfondet for kunsthåndverk, NMK.2010.0073

Olafur Thordarson, flaskestativ *Delirium Tremens*, plast, 2010, NMK.2010.0089

Ukjent kunstner, ruteåkle fra Vestlandet, tekstil, ca. 1870–1910, NMK.2010.0059

Ukjent kunstner, veske (pompadur), perleveving, glass, silke og bomull, 1830–1850, gave fra Brita Vogt, Oslo, NMK.2010.0062

Ukjent kunstner, veske (pompadur), perleveving, glass, silke og bomull, 1890–1910, gave fra Brita Vogt, Oslo, NMK.2010.0063

Ukjent kunstner, halssmykke fra Böhmen, gull med turkiser, ca. 1870, gave fra Zdenka Rusova, Oslo, NMK.2010.0069

Augustus Welby Northmore Pugin, bibliotekstol, for Gillow & Co, Lancaster, UK, eiketreg og tekstil, ca. 1850, NMK.2010.0161

Leonard Wyburd, taburett, *Thebes stool*, for Liberty & Co, eiketreg, 1884, NMK.2010.0164

Eva Stricker Zeisel, tekanne, for Majolika-Fabrik Schramberg, støpt og håndmalt flintgods, 1928, dekor ca. 1930, NMK.2010.0025

Arkitektur

Helge Abrahamsen, diaspositiver (opptak hovedsakelig av norsk senmodernistisk arkitektur), ca. 1950–1970, gave fra Morten Abrahamsen, Oslo, NMK.2010.0009

Engh & Qvam, tegninger til kiosker og restauranter i Østbanehallen og Eidsvold jernbanehotell, 1947–1951, gave fra Arne Eggen Arkitekter, Oslo, NMK.2010.0010

Geir Grung, tegninger fra deler av Grungs praksis, 195–1989, gave fra Archus arkitekter, Oslo, NMK.2010.0011

I 2010 behandlet Nasjonalmuseet 93 lånesøknader. Det ble lånt ut 164 verk fra samlingene som inngår i museet: 95 verk til 20 utstillinger i Norge og 69 verk til 18 utstillinger i utlandet. Det er i 2010 deponert 18 verk i offentlige institusjoner.

Nasjonalmuseet har lånt ut kunstverk til viktige utstillinger i inn- og utland, eksempelvis:

«The Real van Gogh: the Artist and His Letters» i The Royal Academy of Arts, London

«Stir Heart», vist i Nasjonalmuseet vinter/vår 2010, også vist i Kunsthallen Brandts, Odense

«Crime et Chatiment» i Musée d'Orsay

«Impressionist Gardens» i National Galleries of Scotland og Museo Thyssen-Bornemisza

«Munch e lo spirito del Nord. Scandinavia nel secondo Ottocento» i Villa Manin, Passariano di Codroipo

«Gauguin. Maker of Myth» i Tate Modern, London

«På sjelens veier. Gustav Vigeland og polsk skulptur rundt 1900» i National Museum in Krakow

«Lucas Cranach. L'Altro Rinascimento» i Galleria Borghese, Roma

«Courbet. Ein Traum von der Moderne» i Schirn Kunsthalle, Frankfurt

«Norse Souls» American University Museum, Katzen i Arts Center, Washington D.C., med verk av Arne Ekeland og Bjarne Melgaard

«Manet et le Paris moderne» i The Mitsubishi Ichigokan Museum, Tokyo

Etterspørselen etter verk av Edvard Munch er stadig økende, og museet har bl.a. bidratt med verk til utstillingene «Bilder eine Metropole. Die Impressionisten in Paris» i Museum Folkwang, «Paris bezauberte mich ... Käthe Kollwitz und die französische Moderne» i Käthe Kollwitz Museum, Köln samt «Munch e lo spirito del Nord. Scandinavia nel secondo Ottocento» i Villa Manin, Passariano, di Codroipo.

I Norge deltok vi i følgende utstillinger:

Stiftelsen Blaafarveværket «Sammen. Oda og Christian Krohg, Julie de Holmberg og Xan Krohn, Unni Askeland og Sverre Bjertnes»

Vandreutstillingen «Blodig Alvor» i Kunstmuseene i Bergen, Bergen Kunstmuseum, Sørlandets Kunstmuseum og Haugar Vestfold Kunstmuseum

Vandreutstillingen «Surrealisme, strek og form. Anna-Eva Bergmans formative år 1949–52» i Henie-Onstad Kunstsenter, Bergen Kunstmuseum og Nordnorsk Kunstmuseum

«God natt da du ... Surrealisme i norsk kunst 1930–2010» i Stenersenmuseet

«Erik Werenskiold og hans krets: utfordringen fra Cézanne», i Lillehammer Kunstmuseum

«Iver Jåks – Rekonstruert» i Nordnorsk Kunstmuseum,

«Per Kleiva – Retrospektiv» i Trondheim Kunstmuseum

«Drammenskunstnere gjennom 200 år» i Drammens Kunstforenings jubileumsutstilling, Drammens Museum

For spesielt verdifulle kunstverk kreves ledsager av en fagperson, en kurer. Museets ansatte har i 2010 foretatt 68 kurerreiser, 31 i forbindelse med lån til utlandet og 37 til norske institusjoner.

Forskningsforberedende arbeid er utført og dokumentasjon akkumulert som forberedelse til utstillinger samt i forbindelse med arbeidet med samlingen.

FoU-aktiviteten i 2010 omhandlet både videreføring og avslutning av pågående prosjekter samt initiering av nye prosjekter. Resultatene ble formidlet gjennom store utstillinger og publikasjoner innen museets fire samlingsområder. Utstillingen «Brytninger. Norsk arkitektur 1945–65», med tilhørende katalog, formidlet åpne og skjulte brytninger i nyere norsk arkitekturhistorie. Brytninger-prosjektet ble utviklet i samarbeid med Institutt for filosofi, ide- og kunsthistorie og klassiske språk (IFIKK), Universitetet i Oslo (UiO). DKS-piloten «Snøskult» ble formidlet på stand med tittelen «Kunnskap i skolen» på Forskningstorget i Oslo i samarbeid med utdanningsvitenskapelig fakultet (UV), UiO. Boken «Nikolai Astrup. Tresnitt» ble utgitt av Labyrinth Press, med konservator Kari Greve som redaktør og medforfatter. En annen begivenhet var konferansen «Ungdom og samtidkunst – forskning på formidling i kunstmuseer», rettet mot deltakere i kunstmuseumsnettverket og det pedagogiske miljøet ved universiteter og høyskoler. Samarbeidet med IFIKK, UiO ble fulgt opp med konferansen som presenterte ny forskning omkring Edvard Munchs kunstnerskap.

Alle de seks fagfeltene som inngår i Nasjonalmuseets forskningsfelt startet arbeidet med fireårige handlingsplaner. Planene vil ferdigstilles i 2011, som del av museets strategiarbeid.

Antall ansatte pr. 31.12.2010 med forskningsansvar i stillingen:
- Kurator/konservator: 20 personer
- Seniorkurator/seniorforsker/
forskningskoordinator/spesialrådgiver: 13 personer

Nasjonalmuseet inngikk i 2010 avtaler om to nye FoU-prosjekter i samarbeid med eksterne partnere:

- Samarbeid er inngått med Sørlandets Kunstmuseum og Kunstmuseene i Bergen om prosjektet «Komparativ analyse av basisutstillinger ved norske kunst- og kunstindustrimuseer». Forskergruppen har arbeidet med et analyseverktøy. De andre berørte kunst- og kunstindustrimuseene vil bli trukket inn i prosjektet.
- Samarbeid om ny masterutdanning innen museologi ble inngått med Institutt for kulturstudier og orientalske språk, UiO. Studentene deltok i et toukers program om basisutstillinger i kunst- og kunstindustrimuseer. Opplegget involverte ulike fagfolk i museet, og analysene som studentene utarbeidet vil inngå i forskningsprosjektet nevnt over. Samarbeidet omfatter også en seksukers praksisperiode som vil gjennomføres i 2011.

Videreførte prosjekter

- «Nettversjon av *Norsk kunstnerleksikon*». Prosjektet som ble etablert som et samarbeidsprosjekt mellom Nasjonalmuseet og ABM-utvikling i 2007, mottok også for 2010 støtte fra ABM-u. Det har vært arbeidet med videreutvikling av midlertidig database, tekstretting og fotoutvalg samt grensesnitt mot nett med ABM-u, nå Norsk kulturråd.
- Utvalgte deler av Nasjonalmuseets digitalt baserte formidlingsaktiviteter inngår i det femårige forskningsprosjektet Contact/Exhibnet, i regi av InterMedia, UiO. Prosjektet er finansiert av Norges forskningsråd. Utstillingspiloten «Snøskult» ble utviklet for vandring i skolenettverket og presentert med tittelen «Kunnskap i skolen» på Forskningstorget i Oslo i samarbeid med UV, UiO. I det andre delprosjektet «Munch og multimodalitet» er det blant annet utarbeidet planer for publikumsstudier som skal utføres i 2011.
- Nasjonalmuseet har det siste året samarbeidet tett med IFIKK, UiO om utstillingen «Brytninger. Norsk arkitektur 1945–65» med tilhørende katalog/artikkelsamling.
- Riksantikvaren har gått inn som part i «Norsk arkitekturhistorie», sammen med Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo og Nasjonalmuseet.
- Nasjonalmuseet bidrar til INCCAs database over kunstnerintervjuer. Database utgjør en kilde til viten om moderne kunstmateriale, samtidskunstnere og bevaring av verk. I 2010 gjennomførte museet intervjuer med kunstnerne Else Marie Hagen, Marit Følstad, Werner Zellien, Marte Aas og Eline Mugaas.

- Nasjonalmuseet inngikk som samarbeidspartner i et prosjekt for å etablere en database for privatarkiver etter norske landskapsarkitekter, initiert og ledet av Institutt for landskapsplanlegging ved Universitetet for miljø- og biovitenskap.
- Prosjektet «Nytt uttrykk / nye utfordringer. Museet for samtidskunsts første videoinnkjøp», som inngår i «Forskning og museum», i regi av Norsk kulturråd og ABM-u, ble videreført av Eva Klerck Gange.
- «Understanding Manet»: Tekniske undersøkelser og konservering av Édouard Manets *Verdensutstillingen 1867* utføres i Nasjonalmuseet og vil bli formidlet på museets nettsted gjennom en serie filmopptak. Forskningen gjøres i samarbeid med «Art Access & Research» (UK).

Nasjonalmuseet arrangerte i 2010 seks forskningsseminarer med til sammen vel 400 deltagere:

- «Resonnerende kataloger – vitenskapelige utfordringer og verdi», med støtte fra Det Norske Videnskaps-Akademi, 18. januar, invitert seminar, 40 deltagere.
- «Ungdom og samtidskunst. Forskning på formidling i kunstmuseer», 10. juni, 92 deltagere.
- «Slottet – norske, nordiske og europeiske perspektiver», 30. september, 75 deltagere.
- «Feminismer i kunstverdenen: Refleksjoner rundt feministisk innflytelse i kunsten», 23.–24. september, 70 deltagere.
- «Edvard Munch – forståelse og selvforståelse», i samarbeid med Kunsthistorie, IFIKK, UiO, 1. oktober, 90 deltagere.

- «Art and Industry – Finding New Ways», i samarbeid med Norske Kunsthåndverkere, 11. november, 47 deltagere.

Publisering

Ansatte ved Nasjonalmuseet publiserte følgende i 2010:

- Vitenskapelig publisering (vitenskapelig redaksjon og fagfellevurdering): 7 enheter / 5 personer
- Faglig publisering (artikler og foredrag): 52 enheter / 21 personer
- Populærvitenskapelig publisering: 29 enheter / 7 personer

Flere vitenskapelig ansatte ved museet utførte også sensoroppdrag ved universiteter og høyskoler, var sakkyndige i bedømmelseskomiteer og opponenter ved Phd.-disputaser samt redaktører for diverse publikasjoner. Komplette oversikt finnes på Nasjonalmuseets nettsted.

Nasjonalmuseet fulgte i 2010 opp utgivelsen av følgende periodika:

- «Arkitektur i Norge. Årbok 2010». Flere bidragsyttere. Samarbeid med Pax Forlag. Redaktør: Ulf Grønvold.
- *Kunst og Kultur*. Norges eneste kunsthistoriske tidsskrift utkom med fire numre. Samarbeid med Universitetsforlaget med støtte fra Norges forskningsråd. Nivå 1 for vitenskapelig publisering. Redaktør: Birgitte Sauge.

Nasjonalmuseet utga følgende publikasjoner i 2010:

- «Marte Aas. Film og fotografier». Utstillingskatalog. Tekst: Eva Klerck Gange, Liz Wells, Marianne Yvenes.

Redaksjon: Eva Klerck Gange, Marianne Yvenes. 176 sider. Norsk og engelsk tekst.

- «Kunst på høyden. Sejersted Bødtkers samling». Utstillingskatalog. Tekst: Nils Messel, Bente Aass Solbakken. 200 sider. Norsk og engelsk tekst.
- «Slottet og Linstow. Den nye hovedstadens grunnstein». Utstillingskatalog. Tekst: Ulf Grønvold (red.), Anne-Lise Seip, Nina Høye, Truls Aslaksby, Annegreth Dietze-Schirdewahn. 278 sider. Norsk og engelsk tekst.
- «Norge, Norge mitt Fædreneland. Bendik Riis. Malerier og arbeider på papir». Utstillingskatalog. Tekst: Jon-Ove Steihaug, Jan Erik Vold. Redaksjon: Jon-Ove Steihaug, Marianne Yvenes. 192 sider. Norsk og engelsk tekst.
- «Take Me To Your Leader! The Great Escape Into Space». Utstillingskatalog. Tekst: Stina Högvist, Tor Åge Bringsværd, Jon Bing, Jerry Määtä. Redaksjon: Marianne Yvenes, Stina Högvist, Anita Rebollo, Ahnikee Østreng. 280 sider. Norsk og engelsk tekst.
- «Brytninger. Norsk arkitektur 1945–65». Utstillingskatalog. Tekst: Flere bidragsyttere. Redaksjon: Espen Johnsen (red.), Bente Aass Solbakken, Marianne Yvenes. 320 sider. Norsk tekst, engelsk sammendrag.
- «Sakrale skatter fra Kreml-museene i Moskva». Utstillingskatalog. Hovedredaktør: Dr. A.K. Levykin. 124 sider. Norsk og engelsk tekst.
- オスロ国立美術館で出会う エドヴァルド・ムンク
(«Edvard Munch i Nasjonalmuseet»). Japansk utgave). Redaksjon: Ellen Lerberg, Øystein Ustvedt, Marianne Yvenes. Flere bidragsyttere. 80 sider.

Faglige verv 2010

En stor andel av museets ansatte er medlemmer i internasjonale organisasjoner og nettverk som Recontres International, ICOM (International Council of Museums), IKT (International Association of Curators of Contemporary Art), ICFA (International Committee of Fine Art), CIMAM (International Committee for Modern Art), ICDAD (International Committee of Decorative Art), ICG (International Committee of Glass), CC (International Committee of Conservation), ICEE (International Committee for Exhibition and Exchange), ICAM (International Confederation of Architectural Museums), DOCOMOMO (Documentation and Conservation of Modern Movement Buildings), ICOMOS, ICA (International Confederation of Archives) og CEN/TC 346 (Conservation of Cultural Property).

Ansatte innehar styreverv i følgende organisasjoner og fora:

Arild Wahlstrøms Fond, styremedlem: Frode Haverkamp

ARLIS/Norden, styremedlem: Solveig Tønseth

Aukruststiftelsen, styremedlem: Sidsel Helliesen

Aukruststiftelsen, varamedlem styret: Møyfrid Tveit

Designers Saturday's møbelpreis, jury medlem: Widar Halén

Drømmestipendet for 2010, Norsk Tipping, jury medlem for visuell kunst: Helga Gravermoen

Ellen og Chrix Dahls legat, styreleder: Nils Messel

Emmanuel Vigeland Museum, styreleder: Nils Messel

Fond til Nasjonalgalleriets forøkelse, styreleder: Ellen Lerberg

Fond til Nasjonalgalleriets forøkelse, styremedlem: Frode Haverkamp

ForArt, styremedlem: Andrea Kroksnes

Framkomiteen, medlem av arbeidsutvalget, statens representant: Randi Gaustad

Galleri Formats jury, medlem: Inger Helene Stemshaug

Grosch-selskapet, styremedlem: Ulf Grønvold

ICAM, visepresident: Ulf Grønvold

ICFA, styremedlem: Ellen Lerberg

ICOMOS Norge, styremedlem: Birgitte Sauge

Innkjøpsfondet for Norsk Kunsthåndverk, medlem: Inger Helene Stemshaug

Johanne Huitfeldts Legat, styremedlem: Widar Halén

«Juvenarte 2009», juryleder: Ellen Lerberg

Kunst i Skolen, styremedlem: Eli Solsrud

Landslaget for lokal- og privatarkiv, medlem av utvalget for forskning og utdanning: Birgitte Sauge

Letterstedska föreningen, norsk avdeling, styremedlem: Sidsel Helliesen

Løvaas' Stiftelse, jury medlem: Øystein Ustvedt

Museene i Sør-Trøndelag, varamedlem til styret: Anne Kjellberg

Nannestad bygdemuseum, styreleder: Ellen Lerberg

Nasjonalgalleriets Venner, styremedlem: Frode Haverkamp

Nordic Artists' Center, Dale, styremedlem: Stina Höglkvist

Nordisk Forum for Formgivningsstudier, styremedlem: Widar Halén

Nordisk Ministerråds kunstekspertergruppe for utredning av kunstsamlingen på Sveaborg, norsk representant: Randi Godø

Norges Museumsforbund, styremedlem: Ellen Lerberg

Norges Museumsforbund, leder av faglig råd: Sidsel Helliesen

Norsk Forening for Grafisk Kunst, styremedlem: Nils Messel

Norsk Forening for Grafisk Kunst, styremedlem: Møyfrid Tveit

Norsk ICOM, styremedlem: Ellen Lerberg

Oberstløyntnant Danielsens fond for Samtidskunst, jury medlem: Øystein Ustvedt

Office for Contemporary Art Norway, styremedlem: Gavin Jantjes

Office for Contemporary Art Norway, varamedlem i styret: Øystein Ustvedt

Proscientia, Forskningsrådet: jury medlem: Ellen Lerberg

Sikringsutvalget for statlig forsikring, leder: Sidsel Helliesen

Statoils kunstpris, jury medlem: Øystein Ustvedt

Stiftelsen Agnes Geijers fond för nordisk textilforskning, ordförande i Utdelningsnämnden: Anne Kjellberg

Stiftelsen Kunstindustrimuseet i Oslo, nestformann: Inger Helene Stemshaug

Stiftelsen Kunstindustrimuseet i Oslo, observatør: Widar Halén

Stiftelsen Scheiblers Talentpriser, jury medlem: Widar Halén

Stipendutvalget for Oslo kommunes kunst- og kulturstipend, jury medlem: Andrea Kroksnes

Stipendutvalget for Oslo kommunes kunst- og kulturstipend, vara til juryen: Randi Godø

Torsten og Wanja Söderbergs Pris, jury medlem: Widar Halén

Utenriksdepartementets rådgivende komité for kunstnerisk utsmykning av utenriksstasjoner, medlem: Anne Kjellberg

Utvalget for kunstnerisk utsmykning i Stortinget, medlem: Audun Eckhoff

Utvalget for kunstnerisk utsmykning i Stortinget, medlem: Vibeke Waallann Hansen

Æresmedlem av The Decorative Arts Society, London: Widar Halén

Et av Nasjonalmuseets strategiske mål er å tilgjengeliggjøre kunsten for et bredt publikum i utstillinger, publikasjoner og på nettet. Museet kommuniserer med mange forskjellige målgrupper, samarbeidspartnere og samfunnsaktører i Norge og i utlandet. Museets eksterne kommunikasjon omfatter både digitale plattformer (web, sosiale medier) samt et bredt spekter av publikasjoner, utstillingskataloger, formidlingsbrosjyrer og presse-materiell. Kommunikasjonsavdelingen arbeider strategisk med å synliggjøre samlinger, utstillinger og formidlingsaktiviteter for medier i inn- og utland.

Presse

I 2010 har interessen for Nasjonalmuseet vært økende både i norsk og utenlandsk presse. Offentliggjøringen 12. april 2010 av de tre vinnerne av den internasjonale arkitektkonkurransen om et samlet museumsanlegg for Nasjonalmuseet på Vestbanen fikk stor oppmerksomhet. Det bidro til en engasjert debatt i media om Nasjonalmuseet og fremtidig bruk av museumsbygningene Nasjonalgalleriet og Kunstindustrimuseet. Nasjonalmuseet tok del i debatten bl.a. med flere innlegg fra museets ledelse. Offentliggjøringen 15. november av den endelige vinneren av arkitektkonkurransen, *forum artis*, fikk bred og positiv mediedekning og ble av flere medier rangert som en av årets største kulturbegivenheter.

Det var stor medieinteresse for Nasjonalmuseets utstillinger i 2010. Science fiction-utstillingen «Take Me To Your Leader! The Great Escape Into Space» fikk bred omtale, og utstillingene «Stir Heart» og «Goddesses» bidro til en interessant debatt om kvinnekunsten. Andre utstillinger som fikk stor pressedekning var «Sakrale skatter fra Kremlemuseene i Moskva» og «Marimekko – mote og design» fra avdeling design og kunsthåndverk, «Norge, Norge mitt Fædreneland – Bendik Riis» i Nasjonalgalleriet, og «Slottet og Linstow. Den nye hovedstadens grunnstein» i Nasjonalmuseet – Arkitektur. Sistnevnte fikk mye omtale på grunn av H.M. Dronningens personlige engasjement for utstillingen. Gledelig er også den økende interessen i regionavisene for utstillingene i Nasjonalmuseets landsdekkende program i 2010. Utstillingene med mest medieomtale her har vært «Victor Lind. Contemporary Memory», «Grete Prytz Kittelsen. Emalje og design» og «Rolf Nesch. En grafiker utenom allfarvei».

Det ble skrevet 62 pressemeldinger totalt, og avholdt 16 pressevisninger i forbindelse med utstillingsåpninger. Utenom pressevisningene har det vært nærmere 40 fotohenvendelser fra presse i museets fire museumsbygninger.

Nasjonalmuseets nettsted

Museets nettsted www.nasjonalmuseet.no er museets viktigste eksterne informasjonskanal. Nettstedet inneholder oversikt over utstillinger, arrangementer og informasjon om museets forskjellige virkeområder. Høsten 2009 og våren 2010 ble sidene omstrukturert og fikk nytt og mer brukervennlig design. Det nye nettstedet ble lansert i juni 2010.

Sosiale medier

Sosiale medier blir stadig viktigere elementer i publikumskommunikasjonen. Satsingen på bruk av Facebook og Twitter høsten 2010 førte til en solid økning i antall tilhengere/følgere. Museet bruker også nettbaserte tjenester som Under-skog og Kulturnett (arrangementsinformasjon), Flickr (bilder), YouTube og Blip (video).

Markedsføring

Hovedtyngden av markedsmidler går til *Museene i Oslo* – en ukentlig annonsering i Aftenposten og Dagsavisen i papir og nettoutgave. Museet har også et nært samarbeid med VisitOslo og deltar i deres publikasjoner: Oslo Guide, Oslo Pass, What's On og Oslo-kart. Nasjonalmuseet har informasjonsvegger på Turistinformasjonen. Her informerer vi om aktuelle utstillinger og aktiviteter. Museet deltar med informasjonsstands i forbindelse med aktuelle messer, blant annet *Turist i egen by*.

Kalender

Velg dato

Kart og besøgsstider

Om Nasjonalmuseet

Billettpriser

Billettpriser til våre utstillinger i Oslo

Voksen kr 30

Student (gjens./hømsk) kr 20

Barn/skole under 14 gratis

Senedager gratis for alle

Detaljerte billettpriser

Søk i våre samlinger

Gjennom Digitaliseringsprosjektet kan publikum søke i samlingene våre på nett. Mer enn 1 000 år olds kunstverk, designgjenstander og arkitekturprosjekt er til nå lagd ut.

Aktuelt

ABSOLUTT INSTALLASJON

Museet for samtidskunst 14. januar 2011 - 15. januar 2012

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design's photostream

Setti Galleries Tags People Map Archives Favorites Profile

Krohg_AHJ-8

All rights reserved

Uploaded on Oct 7, 2010 | Map | 0 comments

Krohg_AHJ-8

All rights reserved

Uploaded on Oct 7, 2010 | Map | 0 comments

Krohg_AHJ-7

All rights reserved

Uploaded on Oct 7, 2010 | Map | 8 comments

Krohg_AHJ-6

All rights reserved

Uploaded on Oct 7, 2010 | Map | 8 comments

nasjonalmuseet

@nasjonalmuseet Oslo, Norway

Nasjonalmuseet samler og bevarer, stiller ut og formidler Norges mest omfattende samlinger av kunst, arkitektur og design.

<http://www.nasjonalmuseet.no>

Follow

Tweets Favorites Following Followers Lists

NASJONALMUSEET FOR KUNST, ARKITEKTUR OG DESIGN

- Wall
- Info
- Friend Activity
- Photos
- More

Nasjonalmuseet for k

Museum/Art Gallery - Oslo, Norway

Wall

Nasjonalmuseet for k

Butikker

Nasjonalmuseet har fire butikker fordelt på Nasjonalgalleriet, Nasjonalmuseet – Arkitektur, Kunstindustrimuseet og Museet for samtidskunst (sistnevnte åpnet 16. oktober 2010). Butikken i Kunstindustrimuseet er helt og fullt drevet av Nasjonalmuseet. De andre tre butikkene drives i samarbeid med Tanum bokhandel. Samlet

omsetning i museumsbutikkene var i 2010 kr 4 521 674, en omsetningsøkning på 3,4 % fra 2009.

Kafeer

Museet har kafeer på tre av visningsstedene. Kaféen i Nasjonalgalleriet, *Den franske sal*, drives av Siri og Thor Lycke. GROSCH i Nasjonalmuseet – Arkitektur drives av Raadhus Drift AS,

ved daglig leder Jørn Lie. Kafé Sesam i Museet for samtidskunst drives av Li Min Xu. Kunstindustrimuseet har et lite kaféutsalg som driftes av butikken.

Totalt økte inntektene på butikker og kafeer med til sammen kr 1 149 143, en økning på 26 % fra 2009 til 2010.

Omvisninger

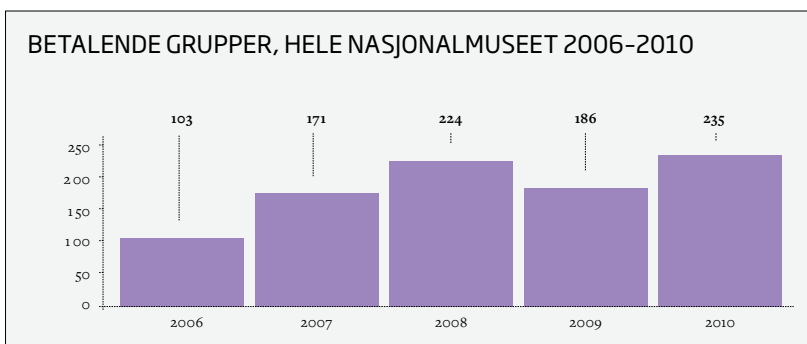
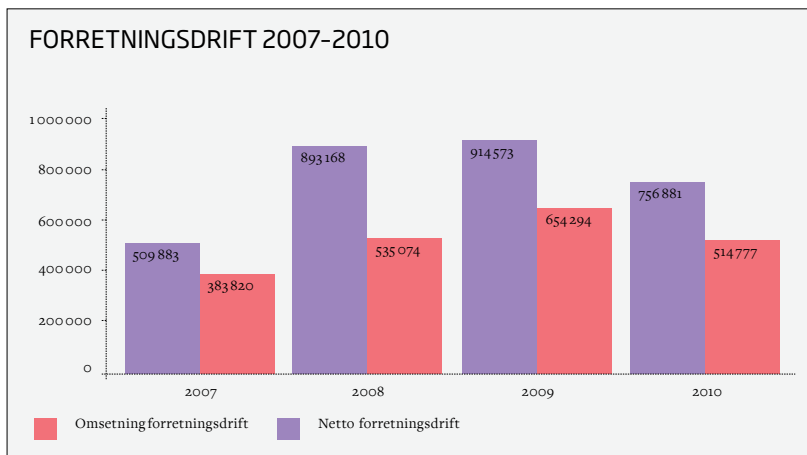
Bookingkontoret tilrettela i 2010 for 1 785 omvisninger.

Betalende grupper økte med 26 % fra 2009 til 2010. Stor interesse for omvisninger i utstillingen «Sakrale skatter fra Kreml-museene i Moskva» bidro til dette.

Events og arrangementer

Det ble gjennomført 90 arrangementer i 2010. Av disse var 19 profilerende tiltak. De resterende 71 arrangementene representerer en brutto omsetning på kr 756 881, en nedgang på 17,2 % fra 2009. De fleste arrangementene har også involvert kafeene.

Kunsthallen ble kun leid ut halve året på bakgrunn av Nasjonalmuseets beslutning om å avvikle virksomheten i bygningen.

Ny organisasjonsmodell ble vedtatt av styret høsten 2009. I løpet av 2010 ble det tilsatt sju nye avdelingsdirektører for å styrke museets ledelse. Høsten 2010 startet museet et toårig program for leder- og organisasjonsutvikling. Gjennom en anbudskonkurranse ble AFF valgt som leverandør av konsulenttjenester tilknyttet programmet. Programmet har blant annet som formål å utvikle organisasjonskulturen, styrke ledelsen og sikre at alle jobber mot felles mål.

Bemanning

Ved årets begynnelse hadde museet 119 fast ansatte, i løpet av året er det tilsatt 15 personer og en ansatt har gått av med pensjon, dvs. at museet har 133 fast ansatte pr. 31.12.2010. I tillegg til de fast ansatte hadde museet 22 midlertidig ansatte i 2010. Omregnet til årsverk disponerte museet 140 årsverk i 2010, dvs. en økning på 14 årsverk fra 2009.

Museets ansatte er fordelt på 67,1 % kvinner og 32,9 % menn. Gjennomsnittlig lønn for fast ansatte innenfor forhandlingsområdet er kr 434 123 for kvinner og kr 468 284 for menn.

Arbeidsmiljø og HMS

Arbeidsmiljøutvalget hadde fem møter i 2010. Museet har siden 2009 vært IA-bedrift, og i samarbeid med Hjelp24 er det utarbeidet en tiltaksplan der hovedfokus er følgende: følge opp og redusere sykefraværet, utsette tidspunkt for pensjonering, beholde ansatte med nedsatt funksjonsevne og etablere gode rutiner for forebygging av arbeidsmiljørelaterte problemer.

Gjennomsnittlig sykefravær i museet økte fra 5,3 % i 2009 til 5,4 % i 2010. Selv om dette er litt lavere enn IA-avtalens målsetting på 5,6 % for hele landet, arbeider museets arbeidsmiljøutvalg og ledelse aktivt for å redusere sykefraværet. Denne målsettingen og de øvrige som er nedfelt i museets tiltaksplan for IA-arbeidet, vil få høy prioritet fremover.

Nasjonalmuseet disponerer åtte bygg. Disse er fordelt på fire gårdeiere som alle har sin egen driftsorganisasjon med egne ansvarsmatriser og forventninger til leietakerne. Alle de fire museumsbygningene står på Riksantikvarens eller Byantikvarens fredningsliste, og alle inngrep eller tiltak må være i henhold til retningslinjer fra disse. De er også alle klassifisert som *særskilt brannobjekt*, noe som stiller særskilte krav til brannorganisasjon, bruk og internkontroll. Disse spesielle forholdene krever en driftsorganisasjon som jobber tett sammen med gårdeiers organisasjoner.

Sikringsplan

En ny sikringsplan for hele museet og alle bygg ble ferdigstilt i 2010. Denne er et viktig hjelpemiddel i planlegging og prioritering av fremtidige sikrings tiltak.

Sikkerhetsutfordringer i 2010

Kunstindustrimuset (KIM) stod for den største sikkerhetsutfordringen i 2010. Kunsthøgskolen som holdt til vegg i vegg i det samme bygget flyttet ut, dermed ble det tomme lokaler uten leietagere eller tilsyn i samme bygg som oss. Før Kunsthøgskolen flyttet ble det utført en egen risiko- og sårbarhetsanalyse for å analysere hvilken risiko flyttingen av Kunsthøgskolen innebar. Det ble iverksatt omfattende sikringstiltak som resultat av analysen.

I løpet av 2010 avviklet Nasjonalmuseet magasinene i Parkveien og Ask Gods, noe som har redusert risikobildet. Vi har nå kun de to eksterne magasinene i @-bygget og Halvbroren.

Utstillingen «Sakrale skatter fra Kreml-museene i Moskva» stilte ekstra krav til sikring, og flere ekstraordinære sikringstiltak ble iverksatt, både tekniske og personalmessige.

I 2013 er det 150 år siden Edvard Munch ble født. Prosjektet «MUNCH 2013» ble opprettet i 2010 og er et samarbeid mellom Munch-museet (Oslo kommune) og Nasjonalmuseet. Jubileumsåret åpnes 23. januar 2013, Munchs dødsdag, og avsluttes på Munchs fødselsdag 12. desember.

MUNCH 2013 skal feire Edvard Munchs verk og betydning. Et av jubileets viktigste formål er å bidra til å øke kunnskapen om og vekke nysgjerrighet og begeistring for hans kunst nasjonalt og internasjonalt. Målsettingen er å levendegjøre Munchs kunst for nye publikumsgrupper, vise kunstnerens verk og hans betydning for barn og unge, utfordre publikum med overraskende formidlingstilbud, stimulere til forskning, styrket kompetanse og å skape varige resultater.

Prosjektkoordinator ble rekruttert i 2010. Fokus ble lagt på å tilegne seg informasjon og kunnskap om tidligere sammenlignbare jubileer (i.e. Ibsen 06, Grieg 04, Bjørnson 2010 osv.), planlegging av prosjekter, og opprettelse av designprofil og nettsted med sikte på lansering i 2011.

Planer for utstillinger i Nasjonalgalleriet og Munch-museet er kommet godt i gang. Utstillingene vil inkludere betydelige innlån av kunst fra store museer i utlandet.

MUNCH 2013

KALENDER

LIVET OG KUNSTEN

AKTUELT

OM MUNCH 2013

MEDIA / REISELIV

MELD DEG PÅ NYHETSBREVET

MUNCH 2013

150th Anniversary
Exhibition / Celebration
Munch2013.no

2010 ble et viktig år for prosjektet om et nytt og samlet museumsanlegg for Nasjonalmuseet på Vestbanen. Første del av den internasjonale arkitektkonkurransen ble utlyst i 2009. Andre del av konkurransen ble avsluttet 12. april 2010. Nasjonalmuseet var representert i juryen med direktør, styreformann og styremedlem. Tre vinnere ble kåret, og juryens førstevalg var prosjektet *forum artis*, tegnet av det tyske arkitektfirmaet Kleihues + Schuwerk Gesellschaft von Architekten mbH. Statsbygg førte deretter forhandlinger med de tre vinnerne, og 15. november erklærte kulturminister Anniken Huitfeldt forum artis som endelig vinner.

I sin uttalelse skriver juryen følgende:

... Museet har meget god logistikk. De enkelte delene – utstillingsrom, magasiner, atelier, verksteder, bibliotek og administrasjon – inngår i et optimalt funksjonelt samspill. Restaurant, multifunksjonssal og mediasal er lokalisert slik at de kan fungere som et tilbud til byen uavhengig av museets åpningstider.

Utstillingsarealene har en god proporsjonalitet i romforløpene, med en variasjon mellom utstillingsrom og -saler av varierende størrelse. Lysgårder og lysåpninger i plan 2 gir bevegelsen gjennom museet orienteringspunkt og variasjon. Forslaget er bearbeidet med stor presisjon, både med hensyn til proporsjoner og detaljer ...

Våren 2010 ble Ulf Grønvold ansatt som Nasjonalmuseets prosjektleder for byggesaken. Kontrakt med arkitektfirmaet Kleihues + Schuwerk ble inngått i slutten av november. Arbeidet med forprosjektering ble igangsatt av Statsbygg i slutten av 2010 i samarbeid med Nasjonalmuseet og arkitektfirmaet.

Høydepunkter fra 2010

Å se utstillingen med de beste arkitektforslagene til nytt museumsbygg på Nasjonalmuseet – Arkitektur. Det fikk meg til virkelig å glede meg til vi kan se og vise frem samlingene i et nytt, spennende bygg.

Innkjøper Ole Henrik Brinchmann-Hansen

Høydepunkter fra 2010

Et av mine beste minner fra Nasjonalmuseet i 2010, er da arkitektkonkurransen for Nasjonalmuseet på Vestbanen ble avgjort. Da ble drømmen om et nytt Nasjonalmuseum enda et skritt nærmere oppfyllelse

Bibliotekar Birgit Jordan

Sponsorer

Det er i 2010 mottatt prosjektrelaterte tilskudd og gaver på samlet kr 443 000. Nasjonalmuseet vil takke bidragsyterne Stiftelsen UNI, Stiftelsen Fritt Ord og Det Norske Videnskaps-Akademi for deres økonomiske bidrag i 2010.

Kreml-museene i Moskva har i over to år forberedt Sakrale skatter-utstillingen som åpnet i Nasjonalgalleriet september 2010. Statoil ASA bidro med økonomisk støtte for dette arbeidet, og vi vil takke Statoil ASA for deres bidrag.

I 2010 har det vært arbeidet med å få inn sponsormidler i tilknytning til utforming av ny overordnet strategi for museet.

I 2010 startet Sparebankstiftelsen DnB NOR og Nasjonalmuseet et samarbeid med tysk ekspresjonisme som satsingsområde. I samarbeid med museet kjøper Sparebankstiftelsen DnB NOR kunstverk som deponeres i museet i et langtidsperspektiv og tilgjengeliggjøres for et bredt publikum. Høsten 2010 ble maleriet *Rokoko* (1912), av den tyske ekspresjonisten August Macke, avduket i Nasjonalgalleriet. Nasjonalmuseet takker Sparebankstiftelsen DnB NOR for det gode samarbeidet.

Utenriksdepartementet

UD er en viktig støttespillende samarbeidspartner for vandringen av Nasjonalmuseets utstillinger i utlandet.

Venneforeningene

Nasjonalgalleriets venneforening, stiftet i 1917, hadde i løpet av året 7 arrangementer for medlemmene sine. Medlemstallet falt fra 446 i 2009 til 431 i 2010.

Venneforeningen for Kunstindustri-museet i Oslo, stiftet i 1919, hadde i løpet av året seks arrangementer for medlemmene sine. Medlemstallet økte fra 437 i 2009 til 440 i 2010.

Museet for Samtidskunsts venneforening, stiftet i 1990, hadde elleve arrangementer for medlemmene. Medlemstallet falt fra 98 i 2009 til 90 i 2010.

Arkitekturmuseets venneforening, stiftet i 1994, hadde fem arrangementer for medlemmene. Medlemstallet økte fra 77 i 2009 til 86 i 2010.

Museet takker venneforeningene for deres engasjement for å skape interesse for Nasjonalmuseet.

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design forvalter og utvikler Norges største og mest betydningsfulle samling av norske og utenlandske, historiske og samtidige verk. 2010 var det syvende driftsåret for Nasjonalmuseet.

Museet driver museumsvirksomhet i sentrum av Oslo og har et omfattende, landsdekkende utstillingsprogram samt turnévirksomhet i utlandet. Institusjonens utstillingsarenaer i Oslo er i Universitetsgata 13 (Nasjonalgalleriet), St. Olavs gate 1 (Kunstindustrimuseet), Bankplassen 4 (Museet for samtidskunst) og Bankplassen 3 (Nasjonalmuseet – Arkitektur). Kunsthallen på Tullinløkka ble besluttet avvirket i 2010, og ble i løpet av året ikke benyttet til utstillinger.

Biblioteket og hoveddelen av museets personale holder til i Kristian Augusts gate 23. Museets verksted er i Maridalsveien 17. En del av museets samlinger er magasinert i flere eksternt leide lokaler.

Aktiviteten i Oslo

I tillegg til de fem faste samlingsutstillinger ble det vist 15 skiftende utstillinger i Oslo. Utstillingene dekket et vidt spekter: Fra stormønstringen «Sakrale skatter fra Kreml-museene i Moskva» og presentasjon av mellomkrigstidens viktigste private norske kunstsamling til to feministisk orienterte samtidskunstutstillinger basert på egne samlinger, fra brede presentasjoner av betydelige norske kunstnere som Bendik Riis og Ludvig Eikaas til utstillingen «Slottet og Linstow», fra

Marimekko og norsk møbeldesign til den science-fiction-inspirerte utstillingen «Take Me To Your Leader». I forbindelse med utstillingene blir det utarbeidet kataloger og et omfattende formidlingsprogram, og det ble holdt i alt 1 785 omvisninger.

Det samlede besøkstallet i Oslo var 573 505 – en økning på ca. 5 000 fra 2009, til tross for frafall i antall besøkende på grunn av avviklingen av Kunsthallen. Dette bekrefter en positiv utvikling, særlig for Kunstindustrimuseet og Museet for samtidskunst, med økte besøkstall på henholdsvis 20 % og 13 %. Også Nasjonalgalleriet fikk 8 000 flere besøkende enn i 2009, mens besøkstallet på Nasjonalmuseet – Arkitektur holdt seg relativt stabilt.

Landsdekkende program – utstillinger, formidling og kompetansebygging i Norge

Nasjonalmuseets landsdekkende program er organisert gjennom nettverk som produserer og formidler vandretstillinger, arrangerer en rekke kompetansehevede tiltak og legger grunnlag for samhandling mellom aktørene innen visuell kunst i Norge.

Nettverk skole, etablert ved avtaler med fylkeskommuner og enkeltkommuner, skal medvirke til å nå målene for det visuelle kunstfeltet i Den kulturelle skolesekken. I 2010 var 17 utstillinger på turné i nettverket, med et besøkstall på til sammen 52 867 elever – en økning på 16 % fra 2009. 5 nye utstillinger ble produsert, og det digitale kunstfor-

midlingsprosjektet *Ukens kunstverk* ble utvidet med ytterligere 3 videregående skoler. I samarbeid med Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen og Norsk kulturskoleråd startet Nasjonalmuseet høsten 2010 et pilotprosjekt rettet mot kulturskoler i Rogaland.

Det ble arrangert 28 opplæringsdager for regionale formidlere, som igjen sørget for 1 933 omvisninger eller workshops for elevene.

Siktemålet for *nettverk galleri* er å tilby nettverket kunst-, arkitektur- og designutstillinger av høy kvalitet samt medvirke til økt kunst- og formidlingskompetanse regionalt. Nettverket består av kunstforeninger, fylkesgallerier, kunstnersentre, kulturhus og høyskoler. 10 utstillinger var på turné i nettverket i 2010, og antall turnéstopp økte fra 39 i 2009 til 53 i 2010. Besøkstallet ble noe lavere enn i 2009, med 62 313 publikummere.

Nasjonalmuseet er ansvarsmuseum i det nasjonale *kunstmuseumsnettverket* som skal fungere som et forum for overordnede museumspolitiske og museumsfaglige utfordringer. Nasjonalmuseet arrangerte i 2010 nasjonale samlinger i Bergen og Oslo hvor direktørene fra til sammen 19 av landets største kunst- og kunstindustrimuseer deltok. Museet er aktiv deltager i NNA (Nettverk for nasjonale aktører i DKS), og jobber tverrfaglig med utfordringer knyttet til alle aktiviteter i DKS. Nasjonalmuseet har også deltatt i utviklingen av ny strategier for visuell kunst i Nord-Norge.

Virksomhet i utlandet

Fem utstillinger innen arkitekturfeltet, alle finansiert av Utenriksdepartementet, ble tatt til utlandet i 2010. «Contemporary Norwegian Architecture 2000–2005» vandret for siste gang i 2010 til Abu Dhabi, Dubai, Kathmandu i Nepal og Singapore. «Kristin Jarmund. Selected Works» ble utstilt i Moskva, St. Petersburg, Brussel, Groningen, København og Ancona i Italia. «Architect Sverre Fehn. Intuition – Reflection – Construction» turnerte til København og Brussel. «Snøhetta. Architecture – Landscape – Interior» vandret i 2010 til New York, Chicago, Cambridge utenfor Toronto, Mexico City og Monterrey i Mexico. Under Arkitekturbienalen i Venezia deltok Nasjonalmuseet i det nordiske utstillingsbidraget «Stay in touch» som ble vist i Den nordiske paviljongen på høsten.

Vår egenproduserte samtidskunstutstilling «Stir Heart – Urolig hjerte» ble vist i Kunsthallen Brandts i Odense i Danmark. Nasjonalmuseet stod også sentralt i arrangementet av utstillingen «Munch og den nordiske ånd» (Munch e lo spirito del Nord) i Nord-Italia, arrangert av Stiftelsen Linea d'ombra.

Innkjøp av kunst

I overensstemmelse med avtalen mellom Stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst og Kulturdepartementet har museet drifts- og forvaltningsansvar for samlingene. Innsamlingsarbeid og ervervelser til samlingene er en viktig del av vårt forvaltningsansvar. Museet erverver innen eldre kunst, samtids-

kunst, arkitektur og design. Museet bygger og kompletterer samlingene i hovedsak med samtidige nasjonale verk, men også internasjonale verk med spesiell betydning for samlingene. Det legges vekt på å samle hovedverk og enkelte kunstnerskap som har spesiell betydning for en periode, for en materialgruppe eller for et annet område i samlingen. I 2010 ble det innkjøpt 107 verk til en kostnad på kr 9,2 mill., mot kr 6,7 mill. i 2009. Avgift til Bildende Kunstneres Hjelpesfond er i 2010 betalt med kr 175 581. Styret vil takke for de 27 verkene som er gitt museet i gave i 2010.

Deltakere i innkjøpskomiteen for 2010 var direktør Audun Eckhoff, Randi Godø (til mars), Andrea Kroksnes, Frode Haverkamp (til mars), Nils Ohlsen (fra mars), Nils Messel, Widar Halén, Bente Aass Solbakken (til februar), Ulf Grønvold (fra februar til mai), Nina Berre (fra mai), Astrid Gunby, sekretær (til september), Ann-Kristin Bjørnvold, sekretær (fra november), Thierry Ford, konservering.

Utlån

Utlån er viktig for å presentere norsk kunst og å markere Nasjonalmuseet som institusjon i hele Norge og i utlandet. Utlån innvilges ut fra vurderinger av sikkerhet, konserveringstilstand m.v. Behandling av lånesøknader krever betydelige ressurser fra museets ansatte i de respektive avdelinger, ledes kurerreiser, der dette er påkrevet. I 2010 behandlet Nasjonalmuseet 93 lånesøknader. Det ble lånt ut 164 verk fra samlingene: 95 verk til 20 utstillinger

i Norge og 69 verk til 18 utstillinger i utlandet.

Det er i 2010 deponert 18 verk i offentlige institusjoner.

Forskning og utvikling

Forskningsforberedende arbeid er utført og dokumentasjon akkumulert som forberedelse til utstillinger samt i forbindelse med arbeid med samlingen.

Resultatene ble formidlet gjennom store utstillinger og publikasjoner innen alle av museets fire samlingsområder.

Alle de seks fagfeltene som inngår i Nasjonalmuseets forskningsfelt startet arbeidet med fireårige handlingsplaner. Planene vil styrebehandles i 2011.

Arbeidet med nettversjon av *Norsk kunstnerleksikon* har fortsatt i 2010, og grensesnitt mot nett diskuteres med ABM-utvikling, nå Norsk kulturråd.

Nasjonalmuseet arrangerte i 2010 6 forskningsseminarer med til sammen ca. 400 deltagere. Nasjonalmuseet fulgte i 2010 opp utgivelsen av «Arkitektur i Norge. Årbok 2010» og tidsskriftet *Kunst og Kultur*, og utga en rekke andre publikasjoner.

Digitalisering

I 2010 har Nasjonalmuseet arbeidet med tilgjengeliggjøring av samlingene på Internett via samlingsdatabasen Primus. I samarbeid med KulturIT har museet også drevet utviklingen av Primus for kunst videre, særlig med tanke på nettpublisering. Som et ledd i satsingen på å dokumentere og fotografere museets samlinger digitalt er 6 070 verk digitalisert. Arbeidet er godt i gang, men har pga. manglende ressurser og prioriteringer vært en del lavere enn i 2009. I samarbeid med KulturIT arbeider museet også med å tilgjengeliggjøre og publisere deler av museets samlinger på web gjennom DigitaltMuseum.

Kommunikasjon

Nasjonalmuseets nettsted er et av museets viktigste nettstøtter for ekstern kommunikasjon. Museet lanserte i 2010 en ny versjon av nettstedet, med nytt brukergrensesnitt og ny funksjonalitet. Dette har generert økt trafikk og gitt bedre muligheter for integrering av sosiale medier og dialog med publikum. Museets satsing på dette området har gitt gode resultater, og antall personer som følger museet på Facebook og Twitter øker jevnlig.

Magasiner

I løpet av 2010 avviklet Nasjonalmuseet to av sine eldre magasinarealer, med en samlet størrelse på ca. 1200 m². Ved utgangen av 2010 hadde Nasjonalmuseet dermed et totalt fellesmagasinareal på ca. 7500 m², fordelt på 6 ulike magasiner. Omfanget er fordelt over 4 museumsbygg samt 2 eksterne magasinanlegg.

Magasinarbeidet i 2010 bestod av forberedelse og tilrettelegging av nylig oppgraderte magasiner, strekkodemerking og magasinering av gjenstander fra utflyttede lokaler. I tillegg startet arbeidet med systematisering av gjenstander i nytt, eksternt magasinareal for samtidskunst og design. Det ble også gjort omfattende revisjon og kvalitetssikring av digital plasseringsinformasjon.

Nytt museumsbygg

Resultatet av fase 2 i den internasjonale arkitektkonkurransen om Nasjonalmuseets nye museumsbygg på Vestbanetomten ble offentliggjort 12. april 2010. Nasjonalmuseet var representert i juryen med Svein Aaser som juryens formann og Audun Eckhoff og Kerstin Barup som medlemmer. Seks konkurranseprosjekter var med i fase 2, og juryens førstevalg var *forum artis*, tegnet av det tyske arkitektfirmaet Kleihues + Schuwerk Gesellschaft von Architekten mbH. 15. november ble regjeringens beslutning om at dette prosjektet skulle legges til grunn for realiseringen av Nasjonalmuseets museumsbygg offentliggjort. 30. november ble kontrakten underskrevet mellom arkitektene og Statsbygg.

Statsbyggs foreløpige fremdriftplan forutsetter at skisseprosjektet avsluttes sommeren 2011, så følger forprosjekt og deretter stortingsbehandling i 2012/13. Byggstart kan bli i 2014 og innflytting i 2017.

Personal og arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) avholdt i 2010 5 møter. Museet inngikk i 2009 en avtale om å bli IA-bedrift, og en partssammensatt gruppe har i 2010 utarbeidet en tiltaksplan for å følge opp og redusere sykefraværet, utsette tidspunkt for pensjonering, beholde ansatte med nedsatt funksjonsevne og etablere gode rutiner for forebygging av arbeidsmiljørelaterte problemer. Tiltakene skal evalueres av AMU innen 31.12.11. Ledere og medarbeidere har fått opplæring av NAV i hvilke rettigheter og plikter som følger med å være en IA-bedrift.

I henhold til den nye organisasjonsmodellen som ble vedtatt av styret i september 2009, ble det i 2010 tilsatt 7 avdelingsdirektører, som sammen med museets direktør utgjør museets ledergruppe. Stillingen som avdelingsdirektør for avdeling samtidskunst ble utlyst for andre gang og vil bli besatt i 2011.

Høsten 2010 startet museet et toårig program for leder- og organisasjonsutvikling. Gjennom en anbudskonkurranse ble AFF valgt som leverandør av konsulenttjenester tilknyttet programmet.

Ved utgangen av 2010 hadde Nasjonalmuseet 155 faste ansatte og 22 personer i engasjements- og vikarstillinger. Omregnet i årsverk ved utgangen av 2010 disponerte museet totalt 125 årsverk av faste ansatte og 15 årsverk av innleid ekstrasjehjelp. Tilsvarende tall for 2009 var 119 og 7. Fordelingen på kvinner og menn i 2010 var 67,1 % kvinner og

32,9 % menn, og lønnsgjennomsnittet innen forhandlingsområdet for fast ansatte var for kvinner kr 434 123 og for menn kr 468 284.

Fra 2009 til 2010 økte sykefraværet fra et snitt på 5,3 % til et snitt på 5,4 %. Det er hovedsakelig langtidsfraværet for heltidsansatte kvinner som har økt. Museet har utarbeidet rutiner for oppfølging av sykemeldte, og disse følges opp av ledere og medarbeidere i samarbeid med bedriftshelsetjenesten og NAV.

Nasjonalmuseet arbeider aktivt for å sikre at det ikke forekommer forskjellsbehandling grunnet kjønn, religion eller etnisk bakgrunn i saker som rekruttering, lønn og avansement. Det har ikke forekommet eller blitt rapportert alvorlige arbeidsuhell eller ulykker i løpet av året.

Styret

Styret har i 2010 avholdt 7 ordinære møter.

Venneforeninger tilknyttet

Nasjonalmuseet

Venneforeningene er: Nasjonalgalleriets venneforening, stiftet i 1917, med 431 medlemmer, Venneforeningen for Kunstindustrimuseet i Oslo, stiftet i 1919, med 440 medlemmer, Museet for Samtidskunsts venneforening, stiftet i 1990, med 90 medlemmer og Arkitekturmuseets venneforening, stiftet i 1994, med 86 medlemmer.

Styret takker venneforeningene for deres engasjement for å skape interesse for Nasjonalmuseet.

Sponsormidler

Det er mottatt prosjektrelaterte tilskudd og gaver på samlet kr 443 000. Styret vil takke bidragsyterne Stiftelsen UNI, Stiftelsen Fritt Ord og Det Norske Videnskaps-Akademi for deres økonomiske bidrag i 2010.

Kreml-museene i Moskva har i over to år forberedt utstillingen «Sakrale Skatter fra Kreml-museene i Moskva» som åpnet i Nasjonalgalleriet i september. Statoil ASA har bidratt med økonomisk støtte for dette arbeidet, og styret vil takke Statoil ASA for deres bidrag.

Økonomiske forhold

Samlet egenkapital pr. 31.12.2010 er kr 71,1 mill., en nedgang på kr 5,8 mill. fra 31.12.2009.

Bunden avsetning til innkjøp av kunst utgjør pr. 31.12.2010 kr 15 mill.

Fri egenkapital pr. 31.12.2010 er kr 55,1 mill.

Driftsinntekter i 2010 ble kr 265,0 mill. mot kr 251,1 mill. i 2009.

Egeninntektene var kr 12,2 mill. mot kr 10,6 mill. i 2009.

Gaver og donasjoner utgjorde kr 0,4 mill. mot kr 4,4 mill. i 2009.

Driftskostnader i 2010 ble kr 273,3 mill. mot kr 252,5 mill i 2009, og driftsunderskuddet ble kr 8,3 mill. i 2010 mot kr 1,4 mill. i 2009.

Årsaken til økningen i driftskostnader og underskudd i 2010 er utkjøpet av leieavtalen for Kunsthallen på Tullinløkka med kr 12,5 mill.

Underskuddet etter finanskostnader ble kr 5,9 mill. i 2010 mot et overskudd i 2009 på kr 0,2 mill.

Likviditeten i 2010 har vært god.

Det er i 2010 aktivert investeringer for til sammen kr 15,4 mill.

Fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelse av regnskapet, og det bekrefte at grunnlaget for fortsatt drift er til stede.

Disponering av årets resultat

Styret foreslår at årets underskudd på kr 5 874 776 disponeres som følger;

Overført fra fond for sikring og bevaring kr 2 640 000

Overført fra annen egenkapital kr 8 234 776

Overført til innkjøpsfond kr (5 000 000)

Sum disponert kr 5 874 776

Andre forhold

Stiftelsen er ikke involvert i virksomhet som medfører forurensning av det ytre miljø. Stiftelsen driver kildesortering.

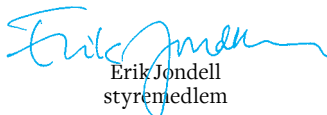
Oslo, 17. mars 2010

Svein Aaser
styreleder

Grete Knudsen
nestleder

Erik Jøndell
styremedlem

Eva Klerck Gange
styremedlem

André Støylen
styremedlem

Kerstin Barup
styremedlem

Tom Klev
styremedlem

Audun Eckhoff
direktør

STIFTELSEN NASJONALMUSEET FOR KUNST

Årsregnskap for perioden 01.01.2010 - 31.12.2010

STIFTELSEN NASJONALMUSEET FOR KUNST

Arsregnskap 2010

Resultatregnskap

	Note	2010	2009
Tilskudd fra KKD	2	244 824 000	233 589 000
Andre offentlige tilskudd	2	7 585 391	2 459 167
Andre tilskudd og gaver		443 000	4 430 684
Inntekter butikk		5 528 373	4 379 230
Annen driftsinntekt	3	6 664 526	6 240 542
Sum inntekter		265 045 290	251 098 623
Lønn - og andre personalkostnader	4,12	78 500 209	74 966 923
Avskrivninger	6	12 882 546	12 169 508
Honorarer	4	4 504 001	3 036 410
Utstillingskostnader		18 847 430	21 363 624
Innkjøp av varer		2 355 133	2 868 878
Vækthold		30 809 006	28 525 436
Husleie		71 677 841	70 330 069
Drift og innkjøp bibliotek		1 190 500	1 402 647
Andre driftskostnader		30 882 339	31 078 186
Innkjøp til samlingene		9 167 230	6 783 570
Utkjøp av Kunsthallen på Tullinløkka	5	12 500 000	-
Sum kostnader		273 316 235	252 525 251
Driftsresultat		(8 270 945)	(1 426 628)
Annen finansinntekt		2 483 682	1 822 789
Annen finanskostnad		87 513	157 592
Sum finansielle poster		2 396 169	1 665 197
Årsresultat		(5 874 776)	238 569
Disponering av årsresultat			
Overført fra fond for sikring og bevaring	11	2 640 000	(1 260 000)
Overført fra annen egenkapital	11	8 234 776	1 498 569
Overført til innkjøpsfond	11	(5 000 000)	-
Sum disponering av årsresultat		5 874 776	238 569

STIFTELSEN NASJONALMUSEET FOR KUNST

Arsregnskap 2010

Balanse	Note	31.12.10	31.12.09
Eiendeler			
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Ulltveit-Moe Paviljongen	6	31 882 400	33 758 000
Aktiverte investeringer KIM 2, 3 og 4 etage	6	-	2 914 634
Driftsløsøre, inventar og sikkerhetsutstyr	6	21 490 098	15 620 277
Transportmidler	6	1 692 652	240 128
Sum varige driftsmidler		55 065 150	52 533 039
Sum anleggsmidler		55 065 150	52 533 039
Omløpsmidler			
Varebeholdning	7	1 500 000	1 600 000
Fordringer			
Kundefordringer	8	861 275	572 178
Overfinansiert pensjonsforsikring	12	1 767 158	-
Til gode merverdiavgift		41 550	-
Forskuddsbetalte kostnader/påløpne inntekter	9	718 850	8 113 383
Sum fordringer		3 388 833	8 685 561
Bankinnskudd, kontanter og lignende	10	51 714 963	65 384 934
Sum omløpsmidler		56 603 796	75 670 495
Sum eiendeler		111 668 946	128 203 534

STIFTELSEN NASJONALMUSEET FOR KUNST

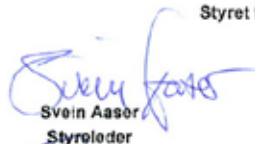
Årsregnskap 2010

Balanse

	Note	31.12.10	31.12.09
Egenkapital og gjeld			
Egenkapital			
Grunnkapital	11	1 000 000	1 000 000
Egenkapital med selvpålagte restriksjoner	11	15 000 000	12 640 000
Annen egenkapital	11	<u>55 059 033</u>	<u>63 293 809</u>
Sum egenkapital		71 059 033	76 933 809
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	12	-	6 109 634
Sum avsetning for forpliktelser		-	6 109 634
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	13	15 883 331	19 034 591
Skyldige offentlige avgifter	14	5 775 039	4 914 203
Tilskuddsgjeld	1	8 498 103	10 498 212
Annen kortsiktig gjeld	15	<u>10 453 440</u>	<u>10 713 085</u>
Sum kortsiktig gjeld		40 609 913	45 160 091
Sum gjeld		40 609 913	51 269 725
Sum egenkapital og gjeld		111 668 946	128 203 534

Oslo 08.03.2011

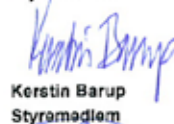
Styret for Stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst

Svein Aaser
Styreleder

Grethe Knudsen
Nestleder

André Støylen
Styremedlem

Erik David Jondell
Styremedlem

Kerstin Barup
Styremedlem

Eva Klerck Gange
Styremedlem

Audun Eckhoff
Direkteur

Tom Klev
Styremedlem

STIFTELSEN NASJONALMUSEET FOR KUNST

Årsregnskap 2010

Noter

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, noteopplysninger, og kontantstrømoppstilling og er avlagt i samsvar med stiftelseslov, regnskapslov og god regnskapsskikk i Norge gjeldende pr 31. desember 2010.

Årsregnskapet er basert på de grunnleggende prinsipper og klassifiseringen av eiendeler og gjeld i følge regnskapslovens definisjoner. Årsregnskapet for 2010 omfatter perioden 01.01.2010 til 31.12.2010.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringspunktet.

Bruk av estimater

Utarbeidelsen av årsregnskap i henhold til god regnskapsskikk forutsetter at ledelsen benytter estimater og forutsetninger som påvirker resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld, samt opplysninger om usikrede eiendeler og forpliktelser på balansedagen.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktlige, likvide plasseringer.

Regnskapsprinsipper for vesentlige regnskapposter

Inntektsføringstidspunkt

Tilskudd fra stat og andre offentlige institusjoner inntektsføres i den perioden de er tildelt for, hvilket normalt vil falle sammen med utbetalingsåret. Tilskudd som er øremerket spesielle prosjekter inntektsføres på det tidspunktet stiftelsen har juridisk rett til tilskuddet, det er rimelig sikkert at inntekten vil bli mottatt, og den kan måles pålitelig. Øvrige inntekter resultatføres når den er opplyst, det vil si ved leverings- tidspunktet ved salg av varer og tjenester.

Kostnadsføringstidspunkt

Kostnader periodiseres til det året aktiviteten som medfører kostnaden er utført.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger. Dersom den virkelige verdien av et driftsmiddel er lavere enn bokført verdi, og dette skyldes årsaker som ikke antas å være forbigående, nedskrives driftsmidlet til virkelig verdi.

Avskrivninger

Ordinære avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid med utgangspunkt i historisk kostpris. Avskrivningene er klassifisert som ordinære driftskostnader.

Varelager

Beholdningen av varer vurderes til det laveste av kostpris etter "først inn - først ut"- prinsippet og antatt saigspris.

Fordringer

Fordringer er oppført til pålydende med fradrag for forventet tap.

Pensjonsforpliktelse og pensjonskostnad

Regnskapsføring av pensjon følger NRS 6. Lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som oppjeningsgrunnlag er lagt til grunn.

Note 2 Offentlige tilskudd

	2010	2009
Tilskudd fra KKD	244 824 000	233 589 000

Andre offentlige tilskudd

	2010	2009
Tilskudd fra Utenriksdepartementet	2 416 939	1 786 193
Tilskudd fra Statsbygg	35 000	-
Tilskudd fra DKS	2 066 240	253 862
Tilskudd fra ABMU	2 752 470	419 112
Tilskudd fra Oslo kommune	140 242	-
Tilskudd fra Universitetet i Oslo	172 500	-
Sum andre offentlige tilskudd	7 585 391	2 459 167

STIFTELSEN NASJONALMUSEET FOR KUNST

Årsregnskap 2010

Noter

Note 3 Annen Driftsinntekt

I annen driftsinntekt inngår følgende inntektsposter: omvisning, konservering, leie, lån fotodias og diverse inntekter.

Note 4 Andre personalkostnader

	2010	2009
Lønnskostnader	63 200 658	55 736 793
Folketrygdavgift	10 138 379	9 079 383
Pensjonskostnader	(1 540 097)	3 925 396
Andre personalkostnader	6 701 269	6 225 351
Sum andre personalkostnader	78 500 209	74 966 923

Antall fast ansatte årsverk pr. 31.12 **125** **119**

Godtgjørelser (i kr)

Styret **547 100** **637 604**

Direktør

Lønn **1 220 954** **859 091**
 Ytelse til pensjonsforpliktelse **16 860** **13 347**
 Annen godtgjørelse **11 912** **6 464**
Sum **1 249 726** **878 902**

Stiftelsens direktør tiltrådte sin stilling 16 mars 2009. Direktørens samlede utbetalte godtgjørelse er angitt over. Ulover dette er det regnskapsmessig avsatt rest lønn inklusive sosiale kostnader og sluttvederlag for tidligere direktør med kr. 237.028,- per 31.12.2010. Direktøren er ansatt på åremål med en åremålsperiode på 8 år med mulighet til fortlengelse i ytterligere en periode. Direktøren inngår i pensjonsordningen i Statens Pensjonskasse på lik linje med øvrige ansatte i Nasjonalmuseet. Ved utløp av åremålsperioden har direktøren rett til inntil 2 års etterlønn. Etterlønnen reduseres med eventuell lønn fra ny arbeidsgiver i perioden. Ved fratreden før utløp av åremålsperioden etter ønske fra Nasjonalmuseet har direktøren krav på 1 års etterlønn i tillegg til oppsigelsestiden. Kravet på etterlønn bortfaller fra det tidspunkt eventuell ny arbeidsavtale inngås. Styrets formann og et styremedlem mottar i tillegg godtgjørelse for sitt arbeid i juryen for valg av arkitekt og prosjekt for nytt bygg for Nasjonalmuseet. Arbeidet honoreres med kr. 1.000,- per time.

Revisor

Samlet kostnadsført revisjonshonorar for 2010 er kr 246.731 inkl. merverdiavgift. Av dette er kr 208.750 honorar for revisjon, kr 28.419 er honorar for annen revisjonsmessig bistand, kr 4.625 honorar for teknisk bistand til årsregnskapet og andre regnskapsmessige spørsmål, og kr 4.837 honorar for spørsmål vedrørende merverdiavgift, lønnsinnberøring, dellagelse i møter og diverse.

Note 5 Utkjøp av leieavtale for Kunsthallen på Tullinløkka

Stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst inngikk i 2004 en avtale med Statsbygg for at Statsbygg finansierer og oppfører en kunsthall på Tullinløkka som Stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst skulle betale kostnadsdekkende leie for frem til 31.12.2015. Stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst har betalt seg ut av denne kontrakten i sin helhet per 30.09.2010 med NOK 12.500.000,-

Note 6 Aktiverte investeringer

	Ulltveit-Moe Paviljongen	KIM 2,3 og 4 etage	Driftsløsere, IT inventar og sikkerhet.	Biler	Sum
Anskaffelseskost 01.01.10	37 500 000	14 154 569	36 663 325	360 169	88 678 062
Tilgang kjøpte driftsmidler i år			13 599 198	1 815 640	15 414 838
Avgang driftsmidler i år			-		-
Akkumulerte avskrivninger	5 617 600	14 154 569	28 772 425	483 156	49 027 750
Balanseført verdi 31.12.10	31 882 400	-	21 490 098	1 692 662	55 065 150
Årets avskrivninger	1 875 600	2 914 634	7 729 196	363 116	12 882 546
Økonomisk levetid	inntil 20 år	inntil 5 år	inntil 20 år	inntil 5 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	

Note 7 Varer

31.12.10 31.12.09
 Verdi varelager IB **1 600 000** **1 625 000**
 Varelager endring **(100 000)** **(25 000)**
Verdi varelager UB **1 500 000** **1 600 000**

Note 8 Kundefordringer

31.12.10 31.12.09
 Kundefordringer **911 275** **622 178**
 Delkrederavsetning **(50 000)** **(50 000)**
Totalt **861 275** **572 178**

Note 9 Andre fordringer

31.12.10 31.12.09
 Forskuddsbetalte kostnader **88 908** **7 520 761**
 Påløpne inntekter **629 378** **587 340**
 Andre kortsiktige fordringer **564** **5 282**
Totalt **718 850** **8 113 383**

STIFTELSEN NASJONALMUSEET FOR KUNST

Årsregnskap 2010

Noter

Note 10 Bankinnskudd, kontant	31.12.10	31.12.09
Kontanter og bankinnskudd	51 714 963	65 384 934
Herav skatetreksmidler	3 048 684	2 536 081
Herav øremerkede midler	4 520 739	6 410 283
Til disposisjon	44 146 540	56 438 570

Note 11 Egenkapital	Grunn- kapital	Egenkapital med restriksjoner	Annen EK	Sum
		Interne pålegg		
		Sikring og bevaring	Innleiefond	
Egenkapital 31.12.2009	1 000 000	2 640 000	10 000 000	76 933 809
Disponering av årets resultat		(2 640 000)	5 000 000	(8 234 776)
Egenkapital 31.12.2010	1 000 000	-	16 000 000	55 059 033

Note 12 Balanseført netto pensjonsforpliktelse / (pensjonsmidler)

Stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst har pensjonsordning i Statens Pensjonskasse (SPK) som omfatter i alt 162 personer, og Kommunalansattes Landspensjonkasse (KLP) som omfatter 35 personer.

Pensjonene er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsen fra folketrygden. Se også note 1 om regnskapsprinsipper.

I tillegg til den sikrede ordningen i SPK og KLP har virksomheten en udekket forpliktelse i AFP-ordningen.

Tall i hele 1 000	SPK	KLP	Sum
<i>Årets pensjonskostnad:</i>			
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	4 782	0	4 782
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	2 902	764	3 666
Avkastning på pensjonsmidler	-3 210	-599	-3 809
Administrasjonskostnader	205	0	205
Resultatført estimatavvik	0	128	128
Arbeidsgiveravgift	660	22	682
Resultatført endring i pensjonsregulering til alderspensjon	-3 544	-1 203	-4 747
Netto pensjonskostnad	1 795	-898	897

Balanseført netto forpliktelse:

Opplente pensjonsforpliktelser	65 791	18 527	84 318
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	-62 628	-11 281	-73 909
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-5 300	-6 658	-11 958
Arbeidsgiveravgift	-301	83	-218
Balanseført netto forpliktelse	-2 438	671	-1 767

Økonomiske forutsetninger:

Diskonteringsrente	4,60 %	4,00 %
Forventet lønnsregulering	3,00 %	4,00 %
Forventet pensjonsregulering	3,00 %	3,00 %
Forventet G-regulering	3,75 %	3,75 %
Forventet avkastning på fondsmidler	5,40 %	4,60 %

Note 13 Leverandørgjeld	31.12.10	31.12.09
Leverandørgjeld	15 883 331	19 034 591
Total	15 883 331	19 034 591

Note 14 Skyldige off. avgifter	31.12.10	31.12.09
Skatetrekk, påleggstrekk	3 025 872	2 527 004
Merverdiavgift	-	39 069
Arbeidsgiveravgift	2 749 167	2 348 130
Totalt	5 775 039	4 914 203

Note 15 Annen kortsiktig gjeld	31.12.10	31.12.09
Påløpne feriepenger	7 062 562	6 143 460
Annen kortsiktig gjeld	3 390 878	4 569 825
Totalt	10 453 440	10 713 085

STIFTELSEN NASJONALMUSEET FOR KUNST

Arsregnskap 2010

Noter

Note 16 Aktivitetsregnskap

Det er gjennomført en aktivitetsbasert kostnadsanalyse, hvor samtlige kostnader er fordelt til de fire kunstfaglige områder. Det er første år det gis opplysninger om kostnader fordelt på aktivitetsområder og det er av ressursmessige hensyn ikke utarbeidet sammenligningstall for 2009.

Man har identifisert de kostnader som er direkte allokert til de fire kunstfaglige områder, og øvrige kostnader er fordelt basert på fordelingsnøkler som fremkom av den direkte allokering.

Resultatet gir et rimelig godt bilde av kostnadsfordelingen og kostnadsutviklingen pr. fagområde i 2010.

Nasjonalmuseet for kunst ABC Analyse	2010	%	ELDRE KUNST	%	SAMTIDSKUNST	%	DESIGN	%	ARKITEKTUR	%
Lønn - og feriepenger	65 817 232	100	24 412 460	37	16 407 628	25	15 034 750	23	9 962 394	15
Andre Personalkostnader	12 682 977	100	4 791 347	38	3 100 283	24	2 818 440	22	1 972 907	16
Honorarer	4 504 001	100	2 849 068	63	1 654 933	37	-	-	-	-
Utstillingskostnader	18 847 430	100	3 635 278	19	6 582 066	35	2 935 918	16	5 694 168	30
Innkjøp av varer	2 355 133	100	1 177 567	50	-	-	1 177 566	50	-	-
Vækthold	30 809 006	100	17 566 021	57	4 548 024	15	6 708 812	22	1 986 149	6
Husleie	71 677 841	100	21 060 648	29	24 001 025	33	10 591 190	15	16 024 978	22
Nedbetaling av Kunsthallen	12 500 000	100	-	-	12 500 000	100	-	-	-	-
Drift og innkjøp bibliotek	1 190 500	100	456 138	38	262 714	22	266 792	22	204 856	17
Andre driftskostnader	30 882 339	100	11 057 263	36	6 812 874	22	4 705 546	15	8 306 656	27
Innkjøp til samlingene	9 167 230	100	1 080 195	12	6 382 423	70	1 704 612	19	-	-
Avskrivninger	12 882 546	100	2 190 442	17	877 786	7	5 985 318	46	3 829 000	30
Sum kostnader	273 316 235	100	90 276 427	33	83 129 756	30	51 928 944	19	47 981 108	18
Antall besøkende										
I Oslo	573 505	100	429 374	75	52 598	9	36 734	6	54 799	10
I skolenetverket	52 867	100	3 601	7	25 852	49	14 722	28	8 692	16
I gallerinetverket	62 313	100	990	2	20 524	33	18 178	29	22 621	36

De samlede kostnader i 2010 er i tillegg fordelt på følgende fire aktivitetsområder:

AKTIVITETSREGNSKAP	2010	FORMIDLING	INNSAMLING OG FOU	SIKRING/BEVARING	LEDELSE
		Utsiftninger, aktiviteter - generelle og målgrupperelerte, informasjon, publikasjoner, butikk, søvning, bibliotek (ikke forskning)	Kunstkjøp, kunstsamlingspublisering, FOU baserte kataloger/publikasjoner, bibliotek (kun forskningsdelen)	Magasiner, logistikk, samlingsforvaltning, sikrings og bevaringsstiltak, sikkerhetstiltak, vækthold, overvåking mv.	Administrasjon, regnskap, økonomi, personal, byggeprosjekter
Lønn og feriepenger	65 817	30 120	5 053	19 236	11 408
Andre Personalkostnader	12 683	5 834	1 015	3 678	2 156
Honorarer	4 505	297	11	86	4 111
Utstillingskostnader	18 847	18 847	-	-	-
Innkjøp av varer	2 355	1 492	-	863	-
Vækthold	30 809	-	-	30 809	-
Husleie	71 678	43 483	719	21 036	6 470
Nedbetaling av Kunsthallen	12 500	12 500	-	-	-
Drift og innkjøp bibliotek	1 190	1 190	-	-	-
Andre driftskostnader	30 883	16 679	662	7 586	5 956
Innkjøp til samlingene	9 167	-	9 167	-	-
Avskrivninger	12 882	6 954	-	4 399	1 529
Sum kostnader	273 316	137 396	16 627	87 663	31 630

STIFTELSEN NASJONALMUSEET FOR KUNST

Kontantstrømsoppstilling

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	Note	2010	2009
Årsresultat	11	(5 874 776)	238 569
Ordinære avskrivninger	6	12 882 546	12 169 508
Endring i varelager	7	100 000	25 000
Endring i kundefordringer	8	(289 097)	634 737
Endringer i leverandørgjeld	13	(3 151 260)	5 688 167
Endring i andre tidsavgrensninger	1,,14,15	5 954 246	(9 852 740)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		9 621 659	8 903 241
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	6	(15 414 838)	(1 265 782)
Endring i pensjonsmidler/forpliktelser	12	(7 876 792)	(970 127)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		(23 291 630)	(2 235 909)
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter			
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-	-
Netto endring i likvider		(13 669 971)	6 667 332
Likviditetsreserve pr. 01.01	10	65 384 934	58 717 602
Likviditetsreserve pr. 31.12.	10	51 714 963	65 384 934

Til styret i Stiftelsen Nasjonalmuseet for Kunst

Vidar Haugen
Eystein O. Hjelme
Per-Henning Lie
Erik Olsen
Paul G.M.Thomassen
Cecilie Tronstad

Revisors beretning for 2010

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Stiftelsen Nasjonalmuseet for Kunst, som består av balanse pr 31. desember 2010, resultatregnskap som viser et underskudd på kr 5 874 776 og kontantstrømoppstilling, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for stiftelsens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av stiftelsens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Stiftelsen Nasjonalmuseet for Kunst per 31. desember 2010 og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

The National Museum of Art, Architecture and Design manages Norway's most extensive and important collection of Norwegian and international, historical and contemporary art and other cultural artefacts. 2010 was the National Museum's seventh year of operations following the merger of our component museums in 2003. The museum is located in four different venues in central Oslo and activities include a comprehensive programme of exhibitions, many of which tour Norway and abroad. The four venues in Oslo are the National Gallery at Universitetsgata 13, the Museum of Decorative Arts and Design at St. Olavs gate 1, the Museum of Contemporary Art at Bankplassen 4, and the National Museum – Architecture at Bankplassen 3. A decision was made in 2010 to close down the Kunsthalle at Tullinløkka, which was consequently not used for exhibitions that year.

The National Museum's library and administration, and most of its staff, are located at Kristian Augusts gate 23. The museum's workshop is at Maridalsveien 17. Parts of the museum's collections are stored at various external locations.

Activities in oslo

In addition to the five standing exhibitions of works from the collection, 15 temporary exhibitions were mounted in Oslo. These covered a wide spectrum, ranging from the prestigious "Sacred Treasures from the Kremlin" and a presentation of Norway's most significant private art collection from

the inter-war period to two feminist-oriented contemporary art exhibitions based on the museum's own collections; from extensive retrospectives of prominent Norwegian artists such as Bendik Riis and Ludvig Eikaas to an exhibition about the Royal Palace in Oslo and the architect Hans Ditlev Frantz Linstow; from Marimekko and Norwegian furniture design to the science fiction-inspired exhibition "Take Me To Your Leader!". The exhibitions were accompanied by specially published catalogues and a comprehensive educational programme that clocked up a total of 1,785 guided tours.

The total number of visitors to the Oslo venues was 573,505 – an overall increase of some 5,000 compared to 2009, despite the closure of the Kunsthalle as an exhibition venue. This confirms a positive development, particularly for the Museum of Decorative Arts and Design and the Museum of Contemporary Art, where the number of visitors rose by 20% and 13% respectively. Visitor numbers at the National Gallery also increased by around 8,000 compared to the previous year, while figures for the National Museum – Architecture remained more or less unchanged.

Nationwide programme – touring exhibitions and education

In addition to producing touring exhibitions, the National Museum's nationwide programme includes a range of competence-building initiatives that help to lay the foundation for collaboration within the visual arts sector in Norway.

The purpose of *Nettverk skole* (The School Network), a collaboration with local authorities on the county and municipal levels, is to help achieve the goals for the visual arts that form part of the national scheme for cultural education known as the *Den kulturelle skolesekken* ("The Cultural Rucksack"). In 2010 there were 17 exhibitions on tour within the network, which were seen by 52,867 pupils – a 16% increase against 2009. Five new exhibitions were produced, and the digital art education project *Ukens kunstverk* (Artwork of the week) was expanded to cover three further high schools. During the autumn of 2010 the National Museum initiated a pilot project focusing on arts schools in Rogaland County, in cooperation with the Norwegian Centre for Arts and Culture in Education and Norsk kulturskoleråd.

The Museum organized 28 days of courses for educators throughout the country, who in turn arranged 1,933 guided tours and workshops for pupils.

The objective of *Nettverk galleri* (The Gallery Network) is to provide a network for art, architecture and design exhibitions of high quality and to raise levels of expertise in art and art education in the regions. The network consists of art associations, county galleries, art centres, cultural centres and colleges. Ten travelling exhibitions were arranged by the network in 2010, which visited 53 venues, as opposed to 39 in 2009. Visitor numbers, which totalled 62,313, were, however, somewhat lower than in the previous year.

The National Museum is the managing institution for the national *art museum network*, which functions as a forum for overarching museum policy issues and museological challenges. In 2010 the National Museum arranged national meetings in Bergen and Oslo that were attended by the directors of 19 of the country's largest art and design museums. As an active participant in NNA (a national network for the "Cultural Rucksack"), the museum applies a multidisciplinary approach to the challenges of implementing the "Cultural Rucksack". The National Museum has also contributed to the development of new strategies for the visual arts in Northern Norway.

Activities abroad

Five architectural exhibitions, all financed by the Ministry of Foreign Affairs, toured abroad in 2010. "Contemporary Norwegian Architecture 2000–2005" completed its final tour with exhibitions in Abu Dhabi, Dubai, Kathmandu in Nepal, and Singapore. "Kristin Jarmund. Selected Works" was shown in Moscow, St. Petersburg, Brussels, Groningen, Copenhagen and Ancona in Italy. "Architect Sverre Fehn. Intuition – Reflection – Construction" travelled to Copenhagen and Brussels. "Snøhetta. Architecture – Landscape – Interior" travelled to New York, Chicago, Cambridge on the outskirts of Toronto, Mexico City and Monterrey in Mexico. At the Venice Architecture Biennale, the National Museum contributed to the Nordic exhibition "Stay in touch", at the Nordic Pavilion in the autumn.

The contemporary art exhibition "Stir Heart: Women who move art I", produced by the National Museum, was shown at Kunsthallen Brandts in Odense, Denmark. The museum also played a key role in arranging the exhibition "Munch e lo spirito del Nord" (Munch and the Nordic Spirit) in Northern Italy, arranged by the foundation Linea d'ombra.

Acquisitions

According to an agreement between the Foundation of the National Museum for Art and the Ministry of Culture, the museum is responsible for managing the collections. One important aspect of this management responsibility is the acquisition of works. The museum acquires older art, contemporary art and objects relating to architecture and design. The museum expands its collections primarily with works by contemporary national artists, but also acquires works by international artists where these are of special significance for its collections. Particular emphasis is placed on collecting important works, or works by a particular artist, of significance for a certain period, or that complement a group of materials or some other aspect of the collections. In 2010, 107 works of art were purchased at a total cost of NOK 9.2 million, compared to an expenditure of NOK 6.7 million in 2009. The contribution paid to the Relief Fund for Visual Artists in 2010 amounted to NOK 175,581. The board expresses its gratitude for the 27 works of art that were donated to the museum in 2010.

Members of the purchasing committee in 2010 were the museum's director Audun Eckhoff, Randi Godø (until March), Andrea Kroksnes, Frode Haverkamp (until March), Nils Ohlsen (from March), Nils Messel, Widar Halén, Bente Aass Solbakken (until February), Ulf Grønvold (from February to May), Nina Berre (from May), Astrid Gunby, secretary (until September), Ann-Kristin Bjørnvold, secretary (from November), Thierry Ford, conservation.

Outgoing loans

Lending works is important as a means of presenting Norwegian art and enhancing the National Museum's significance domestically and abroad. Security and conservation considerations are key factors when assessing requests for loans. The process of evaluating requests for loans requires substantial resources, as do courier travels when these are deemed necessary. The National Museum processed 93 loan requests in 2010. Ninety-five works of art were lent to 20 exhibitions in Norway and 69 works were lent to 18 exhibitions abroad.

In 2010 the museum had 18 works of art on loan to public institutions and buildings.

Research and development

Preparatory research work was carried out and documentation accumulated for exhibitions and in connection with collection management.

The results were conveyed in major exhibitions and publications within all four of the museum's areas of collection.

Four-year plans were initiated for all six fields of research. These plans are to be submitted to the board in 2011.

Work on a web-based version of *Norsk kunstnerleksikon* (Encyclopedia of Norwegian Artists) continued in 2010, and a web interface is being discussed with *ABM-utvikling*, now part of the Arts Council Norway.

In 2010 the National Museum arranged six research seminars, bringing together a total of around 400 participants. The museum worked on the publication of "Arkitektur i Norge. Årbok 2010" (Norwegian Architecture Yearbook 2010), the quarterly art magazine *Kunst og Kultur* as well as a number of other publications.

Digitalisation

In 2010 the National Museum worked on making its collections available on the Internet by means of the collection database Primus. In cooperation with KulturIT the museum has also taken the development of Primus a step further, particularly with respect to web publishing. A total of 6,070 artworks have been digitalised so far. Work is well underway, although less progress was made than in 2009 due to lacking resources. Another project in cooperation with KulturIT is *DigitaltMuseum* (*The Digital Museum*), which will make parts

of the museum's collection accessible on the web.

Communication

The National Museum's website is one of its main tools for external communication. The museum launched an upgraded version of its website in 2010 with a new user interface and new functions. This has generated increased traffic and includes the integration of social media, thus improving communications with the public. The museum's initiatives in this area have received positive responses and the number of people following the museum on Facebook and Twitter has been rising steadily.

Art storage

In the course of 2010 the museum moved out of two of its older storage facilities that had a combined floor space of about 1,200 m². Thus at year's end, the National Museum had about 7,500 m² in combined storage space, divided among six different locations. Four of these are situated in the museum venues, while two are external storage facilities. Activities included preparations and adaptations of newly upgraded storage facilities, bar-coding and storing of objects at new, external premises. Work was also started on systematizing items stored at a new external storage area for contemporary art and design. A comprehensive quality control of the relevant digital placement information was carried out.

The new museum building

The result of the second phase of the international architectural competition for the National Museum's new building at the assigned new location adjacent to the Oslo City Hall was announced on April 12th. The National Museum was represented in the jury with Svein Aaser as jury chairman and Audun Eckhoff and Kerstin Barup as members. Six projects were included in this phase, and the jury's first choice was *forum artis*, designed by the German architectural firm Kleihues + Schuwerk Gesellschaft von Architekten mbH. The government's decision to back this proposal was made public on November 15th and a contract was signed by the architects and Statsbygg on November 30th.

Statsbygg's preliminary schedule stipulates completion of the sketch project during the summer of 2011, to be followed by preliminary work and legislative proceedings in the national assembly, the Storting, in 2012/13. Construction could start in 2014 with completion in 2017.

Personnel and work environment

The Working Environment Committee (AMU) held five meetings in 2010. In 2009 the museum contracted to become an Inclusive Workplace (IA-bedrift), and in 2010 a management-employee group developed a plan of action to monitor and reduce sick leave, to defer retirement age, to retain employees with disabilities, and to establish beneficial routines for prevention of work-related problems. The measures

will be evaluated by the AMU by 31.12.11. Management and staff have received training from the Norwegian Labour and Welfare Administration (NAV) regarding the rights and obligations entailed by Inclusive Workplaces.

In conformity with the new organisation model passed by the board in September 2009, the management group consisted of seven departmental directors together with the museum's director. The position as director of the Department of Contemporary Art will be filled in 2011.

In the autumn of 2010 the museum started a two-year programme for managerial and organisational development. Following a competition, AFF, a well-known Norwegian management consultancy firm was chosen to manage the programme.

At the end of 2010 the National Museum had 155 employees: 133 permanent employees and 22 persons on project contracts or engaged as stand-ins. This corresponded to 125 man-labour years in permanent positions and 15 man-labour years in hired extra help. The corresponding figures for 2009 were 119 and 7. As for gender distribution in 2010, 67.1% of employees were women and 32.9% men, while average salaries among permanent staff members covered by wage settlement arrangements were NOK 434,123 for female employees and NOK 468,284 for male employees.

From 2009 to 2010 the average percentage absent on sick leave rose from 5.3% to 5.4%. Most of this increase can be attributed to a rise in long-term absences due to sickness among women with permanent employment. The museum has developed routines for assisting persons on sick leave, who are followed up by their departmental managers and colleagues in cooperation with the institution's health service and NAV.

The National Museum is engaged in proactive efforts to ensure that no discrimination occurs based on gender, religion or ethnic background with regard to recruitment, salaries and advancement. No serious work accidents occurred or were reported in the course of the year.

The board

The board held seven ordinary meetings in 2010.

Friends associations affiliated with the national museum

Our friends associations are: Nasjonalgalleriets venneforening, founded in 1917, with 431 members, Venneforeningen for Kunstindustrimuseet i Oslo, founded in 1919, with 440 members, Museet for Samtidskunsts venneforening, founded in 1990, with 90 members and Arkitekturmuseets venneforening, founded in 1994, with 86 members.

Ansvarlig redaktør: Audun Eckhoff
Redaktører: Jean-Yves Gallardo og Beate Orten

Medvirkende: avdeling eldre og moderne kunst, avdeling samtidskunst, avdeling arkitektur, avdeling design og kunsthåndverk, avdeling landsdekkende program, avdeling kommunikasjon, avdeling samlingsforvaltning, avdeling administrasjon og Mimi Rode Wiik.

Design: Petter Stewart-Baggerud
Omslagsbilde: forum artis © Kleihues + Schuwerk / DiizGroup / Statsbygg

Foto:

Anne Hansteen: s. 13 (1, 2, 3, 4, 5), s. 25 (1, 2, 3, 4), s. 26 (2, 3), s. 29 (3, 4), s. 34 (2), s. 37 (1), s. 40 (3), s. 49 (2)

Andreas Harvik: s. 5 (4), s. 7 (2), s. 9 (1, 3, 4), s. 11 (4), s. 34 (1) s. 37 (2), s. 40 (1,2), s. 49 (1)

Børre Høstland: s. 5 (1), s. 7 (1), s. 9 (2), s. 11 (1, 2, 3, 5), s. 17 (1, 2), s. 19 (1,2), s. 26 (1, 4), s. 29 (1), s. 31 (1,2,3,4)

Knut Øystein Nerdrum: s.5 (2)

Morten Thorkildsen: s. 5 (3)

Scanpix: s. 5 (1)

Kunstakademiet: s. 25 (1, 4)

© Kleihues + Schuwerk / DiizGroup / Statsbygg: s. 55 (1–5)

Øvrige foto: Nasjonalmuseet

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Pb. 7014 St. Olavs plass

N-0130 Oslo

Tlf.: +47 21 98 20 00

E-post: info@nasjonalmuseet.no

www.nasjonalmuseet.no

Redaksjonen avsluttet: 28.06.2010

**NASJONALMUSEET
FOR KUNST, ARKITEKTUR
OG DESIGN**

—

NASJONALMUSEET